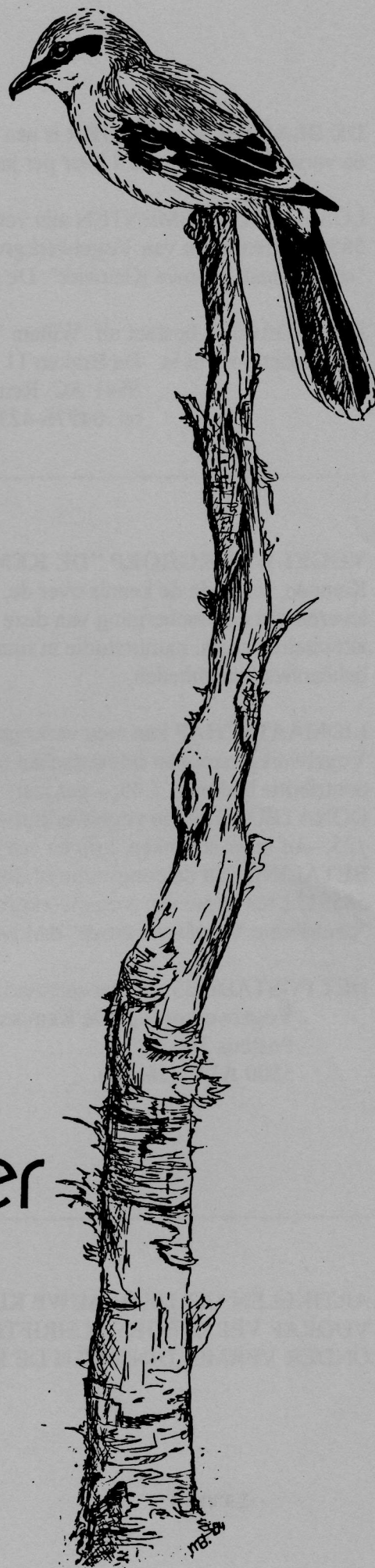

de blauwe klauwier

JAARGANG 20 NR 3

DE BLAUWE KLAUWIER is een uitgave van **VOGELWERKGROEP "DE KEMPEN"**, en verschijnt in principe 4 keer per jaar.

LOSSE ABONNEMENTEN zijn verkrijgbaar door storting van *f* 17,50 op girorekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep de Kempen te Eindhoven, onder vermelding van "abonnement Blauwe Klauwier". De portokosten zijn in de prijs inbegrepen.

DE REDACTIE bestaat uit: Willem Veenhuizen en Jan Wouters.

Het redactie-adres is: De Braken 11
5541 AC Reusel
tel. 04976-42391

VOGELWERKGROEP "DE KEMPEN" beoogt bezig te zijn met vogelstudie in de Kempen, teneinde de kennis over de, in het wild levende, vogels te vergroten en een bijdrage te leveren aan de bescherming van deze vogels in hun milieu. Hiernaast is ruimte voor andere activiteiten zoals: natuurstudie in ruimere zin, voorlichting, educatie en beheerswerkzaamheden.

LIDMAATSCHAP kan men verkrijgen door zich te wenden tot het secretariaat van de Vogelwerkgroep. Het lidmaatschap begint met een proeflidmaatschap van 3 maanden. De contributie bedraagt *f* 45,-- per jaar; studenten betalen *f* 35,-- en gezinsleden *f* 22,50. **DONATEURS** die de vogelwerkgroep willen steunen zijn van harte welkom. Donateurs die *f*25,-- of meer schenken, krijgen een jaar lang de Blauwe Klauwier toegezonden. **BETALING** van de contributie of donatie kan geschieden door storting op girorekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep de Kempen te Eindhoven, onder vermelding van "contributie Vogelwerkgroep" dan wel "donatie Vogelwerkgroep".

HET POSTADRES van het secretariaat luidt als volgt:

Vogelwerkgroep "De Kempen"
Postbus 386
5500 AJ Veldhoven.

ARTIKELN UIT DE BLAUWE KLAUWIER MOGEN WORDEN OVERGENOMEN, NA VOORAF VERKREGEN SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE REDACTIE, ONDER VERMELDING VAN DE BRON.

BIJZONDERE VOGELWAARNEMINGEN IN DE KEMPEN IN 1991

Pierre van der Wielen en Bram Aarts

De vogelwaarnemingen die hieronder worden gepubliceerd, geven een overzicht van wat er door (een te beperkt deel van) de in de Kempen actieve vogelaars is gezien. Helaas sturen nog steeds niet alle actieve leden hun waarnemingen in, zodat het overzicht zeker niet volledig is. Maar in vergelijking tot 1990 lijkt het iets uitgebreider.

Veel gegevens zijn afkomstig van frequente tellingen van enkele gebieden zoals de Strabrechtse Heide (Jan-Erik Kikkert) en de Hees, misschien beter bekend als het E3-strand (Frank Willems). Daarnaast leverden ook enkele broedvogelinventarisaties aardige bijkomstige waarnemingen op. De belangrijkste waren de inventarisaties van het Leenderbos, Grote Heide, Soerendonks Goor e.o. en de Malpiebeemden door Rob Bijlsma en die van de visvijvers van Valkenswaard ten oosten van de Tongelreep door enkele VWG-leden. Verder zijn gegevens opgenomen van de trektellingen die verricht zijn op onze LWVT-posten op de Strabrechtse Heide en de Cartierheide. Deze zijn niet volledig doorgegeven.

Losse waarnemingen ontvingen we van VWG de Peel via Carlo van Seggelen, van de Wielewaal via Jan Wouters, van enkele jeugdbonders en van de personen die aan het eind van dit overzicht staan vermeld. Hiervoor allemaal hartelijk bedankt.

Dodaars.

- 3 maart 22 exx. bij elkaar op de Grote Beerze tussen Netersel en Casteren. (JNM)

Geoorde Fuut.

- 1 april 8 exx. Budel Dorplein (FW)
- 5 mei 1 ex. Budel Dorplein (MZ)
- 29 mei 6 exx. Greveschutven (The)
- eerste broedgevallen Reuselse Moeren (Div)

Aalscholver.

In totaal hebben we meer dan 60 aalscholverwaarnemingen ontvangen. We geven hier dan ook alleen maar de waarnemingen met meer dan 25 exx. tezamen. De eerste waarneming viel op 9 maart. Het bleef daarna rustig tot 23 maart toen de voorjaarsstrek echt op gang kwam. Deze duurde tot eind april met een totaal van nog geen 350 exx. Gedurende de zomer waren er enkele waarnemingen, met name op de Valkenswaardse Visvijvers en Budel Dorplein. De eerste najaarstrekkers werden al weer op 3 aug. gezien, waarna het wat bleef aansudderden tot de beste dag ooit in de Kempen: 19 okt. met maar liefst 1600+ exx., vooral uit het oostelijke deel van ons werkgebied. Daar worden sowieso de meeste Aalscholvers waargenomen. De dagen na de 19e waren als normaal, met nog maar één groep van meer dan 25 exx., op 9 nov. De dag daarna viel de laatste waarneming van het jaar.

Waarnemingen van meer dan 25 Aalscholvers bij elkaar:

- 23 maart 79 exx. over het Goorven naar NO (PvdW)

- 24 maart 31 exx. over Borkel (The & PvdW)
- 29 maart 41 exx. naar N Beuven (JEK)
- 10 april 35 exx. de Hees (FW)
- 19 okt. 519 exx. Strabrecht (JEK)
- 19 okt. 1060 exx. naar ZZW Bussele Eindhoven (WV)
- 9 nov. 35 exx. over Hapert ZW (PvdW)

Woudaapje.

- 24 en 26 mei 1 roepend ex. Valkenswaardse Visvijvers (The e.v.a.)

Grote Zilverreiger.

- dec. 1990 t/m 20 jan. 1 adult ex. Valkenswaardse Visvijvers (JNM)

Zwarte Ooievaar.

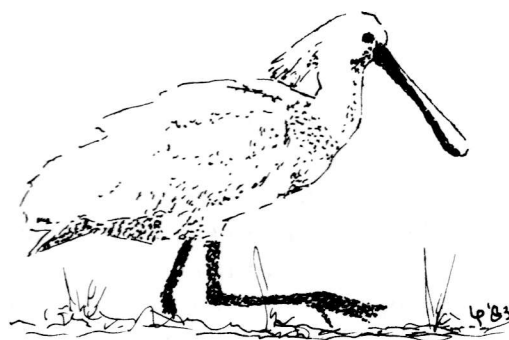
- 12 april 1 ex. Strabrecht (JEK)

Lepelaar.

- 4 mei 2 exx. ter plaatse later O Beuven (JEK)

Knobbelzwaan.

- 13 maart 11 exx. Beuven (JEK)

Kleine Zwaan.

- 27 okt. 3 adulte invallend op Soerendonks Goor, verjaagd door Knobbelzwanen (BA)
- 28 okt. 2 adulte exx. de Hees (FW)
- 23 nov. 1 ex. Beuven (JEK)
- 30 nov. 6 exx. over de Cartier (JWij)

Een zeer goed jaar voor deze in de Kempen zeer zeldzame doortrekker.

Wilde Zwaan.

- 1 jan. 2 adulte exx. Valkenswaardse Visvijvers (PvdW & AL)
- 6 jan. 1 juveniel en 2 dode adulte exx. Valkenswaardse Visvijvers (JNM)
- hele maand januari 10 exx. Soerendonks Goor (Div)
- 12/13 jan. 5 adulte + 5 onvolwassen exx. Beuven (JEK)
- 27 jan. 6 exx. Beuven (JEK & PvdW)
- 4 t/m 13 maart 3 adulte + 4 onvolwassen exx. Beuven (JEK)
- 23 dec. 2 exx. (1 adult) Valkenswaardse Visvijvers (FW)
- 23 dec. 10 exx. Soerendonks Goor (FW)
- 24 dec. 3 adulte + 3 juveniele exx. Soerendonks Goor (BA)

Het Soerendonks Goor is inmiddels duidelijk een vaste overwinteringsplaats van de Wilde Zwaan geworden.

Zwarte Zwaan.

- 13 t/m 21 maart 1 ex. Beuven (JEK & PvdW)

Rietgans.

- 2 jan. grote groep over Reusel gehoord (PvdW)
- 4 jan. 95 exx. Neterselse Heide (PvdW)
- 13 jan. 13 exx. Netersel (HP & PvdW)
- 2 feb. 34 exx. ter plaatse Neterselse Heide (PvdW)
- 17 feb. 5 exx. ter plaatse Meirweg, Netersel (JW)

- 3 maart 32 exx. Goorven (JNM)
- 16 maart 29 en 3 exx. NNW Soerendonks Goor (RB)
- 25 dec. 5 exx. Keyenhurk (GS)

Kolgans.

- 13 jan. 40 exx. ZW Netersel (HP & PvdW)
- 13 maart 3 exx. Keyenhurk (PvdW)
- 4 mei 1 onvolwassen ex. Beuven (JEK)
- 28 okt. 11 exx. en 30 okt. t/m 10 nov. 10 exx. Goorven (PvdW & JNM) een zeer vroege waarneming.
- 10 nov. 11 exx. Goorven (JNM)
- 21 nov. groep over Reusel gehoord naar ZW (JW)
- 24 dec. 2 adulte exx. W samen met 3 Grauwe Ganzen Leenderbos (BA)
- 25 dec. 45 exx. N Landschotse Heide (GS)
- 25 dec. 26 exx. N Flaes (GS)

Een flink aantal waarnemingen van een soort die tot voor kort niet of slechts enkele malen tussen de Neterselse Rietganzen werd waargenomen.

Grauwe Gans.

- 17 feb. 15 exx. NNO Reusel (JW)
- het gehele voorjaar tot 30 exx. en meerdere broedgevallen te Budel-Dorplein.
- 12 maart t/m 9 april 3 exx. af en toe op de Keyenhurk (PvdW)
- 27 mei 3 exx. en 29 mei 1 ex. Valkenswaardse Visvijvers (The)
- 28 juli 16 exx. Beuven (BA)
- 19 okt. 8 exx. over de Hapertse Heide (LWVT)
- 21 okt. 16 exx. de Hees (FW)
- 9 nov. 23 exx. Budel-Dorplein (PvdW)
- 10 nov. 2 exx. Goorven (JNM)
- 10 nov. 297 exx. ZW Beuven (JEK)
- 24 dec. 17 exx. O Bleker, Veldhoven (BA)
- 24 dec. 3 exx. W Leenderbos (BA)

Nijlgans.

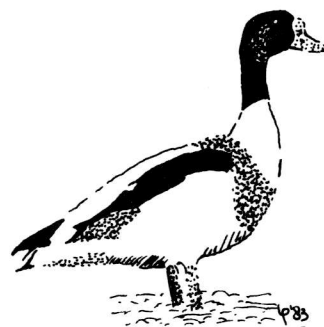
- 3 jan. 2 exx. Valkenswaardse Visvijvers (The)
- maart/juli tot 4 exx. Valkenswaardse Visvijvers (The, LP & PvdW)
- 1 broedgeval de Hees, 8 juveniel (FW)
- 1 broedgeval Soerendonks Goor, 5 juvenielen (velen)
- 17 aug. 2 exx. Goorven (PvdW)
- 20 okt. 17 exx. Oirschotse Heide (JNM)

Casarca.

- 7 maart 1 ex. Keyenhurk (PvdW)
- 7 & 20 april, 11 mei 1 ex. Valkenswaardse Visvijvers (The)

Bergeend.

- 1 maart tot 23 mei maximaal 3 exx. Beuven (JEK & CvS)
- meerdere broedpogingen op het Goorven (Div)
- 22 mei 2 man + 1 vr. Dunse Dijk, Lage Mierde (JW)
- 2 juli 2 exx., tot 30 aug. 1 man Beuven (JEK)
- 2 sept. 1 ex. Soerendonks Goor (PvdW)

Carolina-eend.

- 27 feb. een paartje op het Goorven (PvdW)

Smient.

- Soerendonks Goor: 1 t/m 25 jan. maximaal 15 exx. (PvdW), 22/24 maart 7 exx. (PvdW), tot 20 april 1 paartje (RB), 13 okt. 3 man (JNM), 21 okt. 2 exx. (PvdW), 27 okt. 9 exx. (BA), 9 nov. 10 exx. (PvdW), 13 nov. 24 exx. (PvdW), 24 dec. 13 exx. (BA).
- Beuven: 1 t/m 29 maart maximaal 17 exx. (JEK), 5 april 4 man + 7 vr. (JEK), 21 april 5 man + 5 vr. (JEK), 29 april 1 man (CvS).
- Goorven: 1 maart 9 exx. (PvdW), 12 april 3 exx. (PvdW), 21 mei 1 man (PvdW), 10 nov. 1 man (BA & FW).
- 3 maart 4 man + 2 vr. Keyenhurk (JNM)
- 7, 12 en 14 maart resp. 11, 7 en 5 exx. Keyenhurk, Landschotse Heide (PvdW)
- 22 maart 1 man de Hoort, Budel (PvdW)

Krakeend.

- 17 maart ± 200 exx. Beuven (BA)

Wintertaling.

- 4 jan. minimaal 360 exx. Goorven (PvdW)
- 7 maart 588 exx. Keyenhurk (PvdW)
- 12 maart 390 exx. Keyenhurk (PvdW)

Pijlstaart.

- Soerendonks Goor: 19 jan. 1 man (JNM), 22 maart 26 exx. (PvdW), 14 april 1 man PvdW, 16 april 1 paartje (RB), 7 mei 1 vrouwtje (RB), 27 okt. 3 exx. (BA), 13 nov. 4 vrouwtjes (PvdW).
- Goorven: 27 feb. 20 exx. (PvdW), 1 maart 4 exx. (PvdW), 3 maart 1 man (JNM), 23 maart 1 vrouwtje (PvdW), 9 april 3 baltsende paartjes (PvdW), 7 sept. 1 vrouwtje (PvdW).
- Beuven: 17 maart 5 paartjes (BA), 21 maart 11 exx. (PvdW), 2 april 3 paartjes (JEK), 5 april t/m 12 mei 1 regelmatig baltsend paar (PvdW & JEK)
- 3 maart maar liefst 137 exx. (78 man + 59 vr.) op de Keyenhurk (JNM)
- 7 maart 98 exx. en op 12 en 14 maart resp. 35 en 9 exx. op de Keyenhurk (PvdW & AL)
- 10 maart 1 man Reuselse Moeren (JW)
- 7 april 1 man Valkenswaardse Visvijvers (The)
- 11 april 1 vrouwtje (Budel-Dorplein (PvdW)
- 10 okt. 2 exx. de Hees (FW)
- 19 okt. 27 exx. over de Hapertse Heide (LWVT)
- 9 nov. 2 exx. Budel-Dorplein (PvdW, BA & CvT)

Het was dus duidelijk een bijzonder goed voorjaar voor grondeleenden in de Kempen met hoge aantallen Smienten en recordaantallen Wintertalingen en Pijlstaarten.

Siberische Taling.

- 13 en 16 okt. 1 vrouwtje/onvolwassen Soerendonks Goor (JNM)

Zomertaling.

- Soerendonks Goor: 16 maart 3 exx. (RB), 20 maart 5 exx. (RB), 1 broedpaar (RB), 24 t/m 26 aug. maximaal 3 exx. (PvdW), 13 okt. 1 adulte man eclipskleed & 1 juveniel (JNM), 21 okt. 2 adulte exx. (PvdW)

- Beuven: 6 maart 1 ex. (JEK), in april maximaal 3 man + 1 vr. (JEK), 12 mei 2 exx. (FW)
- 16 maart 2 man Klein Kraanmeer (RB)
- 24 maart 1 man Bergeijkse Visvijvers (PvdW)
- 7 april 1 paartje Valkenswaardse Visvijvers (The)

Deze soort blijkt dus ook in de nazomer en (late) herfst nog te vinden te zijn maar is dan veel moeilijker te herkennen. In deze herfst (en ook die van 1992) bleek dat op vrijwel alle plassen met eendenconcentraties met enige moeite wel Zomertalingen te vinden zijn.

Eidereend.

- 9 dec. 1 eerstejaars man De Hees (FW)

Zwarte Zeeëend.

- 25 t/m 27 nov. 1 vrouwtje de Hees (JNM)

Grote Zeeëend.

- 29 dec. tot in jan. 1992 1 onvolwassen man op het Goorven (CvT eva)

Brilduiker.

- Beuven: 13 jan. 3 man en 11 vr. (JEK), 4 en 7 april 3 man + 4 vr. (JEK & CvS),
14 april 2 man + 1 vr. (Velen), 31 dec. 2 man + 6 vr. Beuven (JEK?).
- de Hees: 7, 21 en 30 jan. het maximum van 17 exx. (FW & PvdW),
17 april laatste ex., 1 vr. (FW), 21 okt. eerste ex., 1 vr. (PvdW & FW)
- 17 maart 2 man + 3 vr. Soerendonks Goor (BA)

Nonnetje.

- 17 feb. 1 vr. Waterzuivering Eindhoven (BA)
- 17 maart 1 paartje op het Beuven (MZ & BA)

Middelste Zaagbek.

- 2 april 1 vrouwtje Beuven (CvS)
- Dit is de vierde Kempische waarneming.

Grote Zaagbek.

- 6 jan. 3 vrouwtjes Valkenswaardse Visvijvers (JNM)
- 3 maart 1 vrouwtje Goorven (JNM)
- 5 maart 1 paartje de Hees (FW)
- 6 maart 1 vrouwtje Beuven (JEK)
- 19 maart 1 vrouwtje Valkenswaardse Visvijvers (RB)
- 25 dec. 1 vrouwtje de Hees (FW)

Wespendief.

- 3 maart 1 ex. Ten Vorsel, Bladel (PvdW) Dit is een extreem vroege waarneming voor deze zuidelijk Afrika trekker. De eerste worden meestal eind april/begin mei gezien. Andere vroege data in de Kempen waren 15 en 30 maart 1976.
- 11 mei 1 adult NO Leenderbos (RB)
- 12 mei 2 exx. Meeuweven (CvS)
- 20/21 mei 1 ex. Beuven (CvS & PvdW)
- 5 juni 1 adult N Leenderbos (RB)
- 3 broedpaartjes Leenderbos (RB)
- 21 juni 1 ex. de Hees (FW)
- 5 aug. 1 ex. Beerse Broek Casteren (GS)

- 10 aug. 1 ex. Soerendonks Goor (PvdW)
- 17 aug. 6 exx. naar zuid over het Goorven, 21 aug. 1 ex. idem (PvdW)
- 24 aug. 2 exx. over het Beuven naar Z (PvdW)
- 26 aug. 3 exx. bij het Beuven (PvdW)
- 2, 3 en 7 sept. 1 ex. over Strabrecht (PvdW)

Zwarte Wouw.

- 14 april 1 ex. NO Beuven (JEK)
- 24 april 2 exx. NO Strabrecht (JEK)
- 26 april 1 ex. ZW Strabrecht (JEK)
- 5 mei 1 ex. over Veldhoven (MZ)
- 8 mei 1 onvolwassen ex. O Grote Heide (RB)
- 10 mei 1 ex. NO en 1 ex. ter plaatse Strabrecht (JEK)

Rode Wouw.

- 27 feb. 1 ex. ZW Marialaan Reusel (JW), 10 maart 1 ex. O de Braken Reusel (JW)
 - 16 maart 1 adult OZO Grote Heide (RB)
 - 28 maart 2 exx. Strabrecht (TH), 4 april 1 ex. O Strabrecht (JEK)
 - 11 april 1 ex. O en 1 ex. NO Strabrecht (JEK)
 - 13 april 1 adult NNO Grote Heide (RB), 15 april 1 onvolwassen NNO Grote Heide (RB)
 - 25 april 1 ex. NO en 2 exx. O Strabrecht (JEK)
 - 10 mei 1 onvolwassen Z Leenderbos (RB)
 - 10 mei 1 ex. NW Strabrecht (JEK & CvT)
 - 11 mei 1 onvolwassen ex. O met konijn Leenderbos (RB)
 - 24 mei 1 ex. Beuven (?)
 - 26 mei 1 ex. Strabrecht (FW), 27 aug. 1 ex. Strabrecht en 29 aug. 1 ex. Strabrecht (JEK)
- 1991 is het beste jaar ooit voor deze soort met maar liefst 20 exx.

Zeearend.

- 24 feb. 1 subadult ex., laag voorbijvliegend over de akkers nabij sportpark 'de Korze' richting bebouwde kom Veldhoven (BA & CvT).

Deze spectaculaire arend wordt de laatste jaren steeds vaker in het zuidoosten van Nederland waargenomen. Dit zijn waarschijnlijk vogels uit Duitsland en Polen op weg naar de overwinteringsgebieden rondom het Lac du Der, waar tegenwoordig iedere winter tussen de 3 en 8 exx. overwinteren.

Blauwe Kiekendief.

- 17 aug. 1 vr./onvolwassen bij het Goorven (PvdW)
- 21 t/m 28 aug. op Strabrecht (JEK)

Dit jaar 2 opvallend vroege waarnemingen. Normaal verschijnen de eerste exemplaren eind sept./begin okt.

Grauwe Kiekendief.

- 27 aug. 1 ex. ZW Strabrecht (JEK), 28/29 aug. 1 ex. Strabrecht (JEK)

Visarend.

- Beuven: 2 april 1 ex. (CvS), 21 t/m 26 april 1 ex. (CvS & JEK), 25 april 1 ex. O en 1 ex. NO (JEK), 5, 7, 10, 14 en 28 juli 1 ex. Strabrecht (Div), 24 t/m 26 aug. 2 exx. en 28 aug. 1 ex. (PvdW), 20 sept. 1 ex. (JEK)
- 16 april 1 adult man Soerendonks Goor (RB)

- op 6 data tussen 7 april en 16 juli 1 ex. Valkenswaardse Visvijvers (The)
- 4 mei 1 ex. de Hees (FW)
- 3 t/m 10 aug. 1 ex. Soerendonks Goor (HP PvdW en FW)
- 24 aug. 1 ex. W Budel-Dorplein (PvdW)
- 18 sept. 1 ex. Valkenswaardse Visvijvers (FW)

Een goed jaar met maximaal 14 exx. Leuk is het overzomerende exemplaar. op de Valkenswaardse Visvijvers. Deze viste op de Valkenswaardse Visvijvers en ging, zoals ook van andere jaren/exemplaren bekend is, zijn prooi opeten op de Strabrecht, zo een leuke lijst waarnemingen leverend.

Roodpootvalk.

- 6 tot 10 juni 1 adulte man Grote Heide (RB)

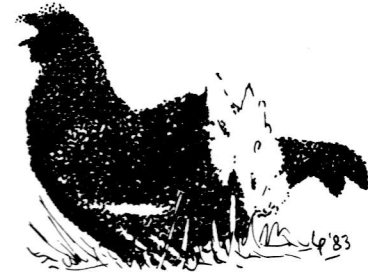
Smelleken.

- 3 feb. 1 man waterzuivering Eindhoven (FW)
- 10 maart 1 ex. Beuven (FW)
- 16 maart 1 vr./onvolwassen NO Grote heide (RB)
- 17 maart 1 man ter plaatse Grote Heide (BA)
- 18 maart 1 adulte man NO Grote Heide (RB)
- 25 april t/m 10 mei 1 man Strabrecht (JEK)
- 10 mei 1 vr. NO Strabrecht (JEK)
- 5 sept. 1 vr. Strabrecht (JEK)
- 8 sept. 1 vr. Beuven (FW)

Na een aantal magere jaren toch weer eens wat waarnemingen

Korhoen.

- 3 maart 1 haan Cartier (PvdW)
- voorjaar maximaal 5 hanen en 2 hennen Oirschot (Div)
- gehele voorjaar 1 haan Grote Heide (RB & PvdW)
- 4 sept. 1 haan Cartier (FW)

Kwartel.

- 10 juni 2 exx. omgeving Leenderbos (RB)

Zijn er echt niet meer gehoord ?????

Porseleinhoen.

- 1 paar Soerendonks Goor (RB)

Kraanvogel.

- 6 maart 60 exx. NO Strabrecht (JEK), 7 maart 27 exx. NO Strabrecht (JEK)
- 8 maart 3 exx. ter plaatse Strabrecht (JEK)
- 9 maart 245 exx. in 3 groepen over Geldrop (JEK), 10 maart 55 exx. NO Geldrop (JEK)
- 12 maart 1 adult ex. in Keyenhurk stand (PvdW)
- 13 maart 50 exx. O Strabrecht (RBo)
- 21 april 1 ex. OZO Beuven (CvS)
- 27 okt. 15 of 16 exx. over het 18-Septemberplein Eindhoven (FG & AvA)
- 27 okt. tot midden nov. 1 juveniel + 2 adulte exx. Beuven (Div)
- 20 nov. ±100 exx. ZW de Braken Reusel (JW)
- 21 nov. ±55 exx. ZW de Braken Reusel (JW)

Jufferkraanvogel.

- Tussen 7 en 25 mei verbleef het gebruikelijke beest weer op het Beuven e.o. Inmiddels is bekend geworden dat het hier om een uit Animali ontsnapt beest gaat!

Scholekster.

- 24 maart 67 exx. de Hees (BA & FW)

Steltkluut.

- 21 mei 1 vrouwtje Beuven (PvdW)

Kluut.

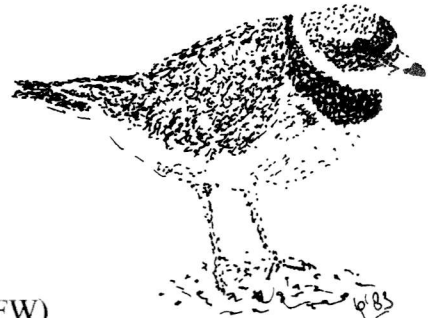
- 17 maart 2 zwemmende exx. Beuven (AM & BA)

Kleine Plevier.

- De Hees: 16 maart 1 ex. (FW), 20 april 7 ex. (FW), mei/juni mislukt broedgeval (FW).
- Beuven: 21 maart 1 ex. (PvdW), 29 maart 1 ex. O (JEK & MZ), 3 mei 8 exx. (JEK), 21 mei 4 exx. (PvdW).
- 10 mei 2 paar Valkenswaardse Visvijvers Zuid (RB)
- 26 mei 1 ex. Soerendonks Goor (FW)
- 18 juni 2 paar Valkenswaardse Visvijvers Zuid (RB)
- 10 aug. 2 exx. Soerendonks Goor (PvdW)
- 7 en 13 sept. 1 ex. Goorven (PvdW)

Bontbekplevier.

- 12 maart 1 ex. Kromven, Landschotse Heide (PvdW)
- 4/5 mei 1 ex. Beuven (JEK)
- 22, 24 en 25 mei resp. 1, 7 en 2 exx. de Hees (FW)
- 23/25 mei 2 exx. Beuven (JEK)
- 1 sept. 1 onvolwassen ex. Goorven (JNM)
- 7 sept. 1 ex. en 13 sept. 4 exx. Goorven (PvdW)
- 10 sept. 1 ex. Soerendonks Goor (PvdW)
- 12 sept. 1 juveniel ex. Beuven (JEK)
- 17 sept. 1 ex. en 23/24 sept. 2 onvolwassen exx. de Hees (FW)
- 22 sept. 4 onvolwassen exx. Valkenswaardse Visvijvers (JNM)
- 1 t/m 6 okt. 3 tot 4 onvolwassen exx. de Hees (FW)

Morinelplevier.

- 3 sept. 1 ex. ZW Strabrecht (JEK)
- 5 sept. 1 ex. ter plaatse later W Kranenmeer (JEK)

De derde en vierde Kempische waarneming. Ook de 2 voorgaande waren op de Strabrecht.

Goudplevier.

- 24 feb. 14 exx. ter plaatse op weilanden Wintelreven bij Oirschotse Heide. (JNM)
- 11 maart 3 exx. NO Beuven en 12 maart 1 ex. NO Grafven Strabrecht (JEK)
- 15 april baltsend paartje Grote Heide (RB)
- 5 aug. 1 ex. Beuven (JNM)
- 24 aug. 2 exx. en 26 aug. 3 exx. Beuven (PvdW)
- 24 aug. 2 exx. en 26 aug. 1 ex. Soerendonks Goor (PvdW)
- 1 sept. 1 ex. over Hoog-Casteren (JNM)
- 2/3 sept. 1 ex. Beuven (JEK)
- 10 sept. en 21 okt. 1 ex. Soerendonks Goor (PvdW)

Zilverplevier.

- 19 mei 1 ex. Beuven (VWG de Peel), 23/25 mei 1 ander ex. Beuven (VWG de Peel)
- 1 okt. 1 ex. Goorven (FW)
- 14 okt. 4 exx. Beuven (HH)
- 21 okt. 2 exx. Soerendonks Goor (PvdW)
- 21 okt. 2 exx. de Hees (PvdW)
- 26 okt. 3 exx. Goorven (JW), 28 t/m 30 okt. 5 exx. Goorven (PvdW & FW)

Kievit.

- 13 okt. 1 half flavistisch ex., Soerendonks Goor (BA)

Kanoetstrandloper.

- 10 sept. 1 ex. Soerendonks Goor (PvdW)

Kleine Strandloper.

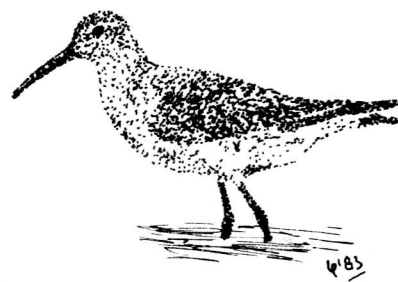
- 1 mei 1 adult ex. Beuven (JEK)
- 14 mei 3 exx. de Hees (FW)
- 24 aug. t/m 10 sept. maximaal 9 exx. Beuven (PvdW & JEK)
- 10/13 sept. 2 later 4 exx. Goorven (PvdW)
- 1 t/m 3 okt. 1 juveniel ex. de Hees (FW)
- 27 okt. t/m 1 nov. 1 ex. Beuven (JEK & FW)

Krombekstrandloper.

- 28 juli 1 ex. Beuven (JEK)
- 10 aug. 1 ex. Beuven (CvT)
- 24 t/m 29 aug. 1 ex. Beuven (PvdW & JEK)
- 1 sept. 5 exx. Goorven (JNM)

Bonte Strandloper.

- 11 t/m 17 maart 1 ex. Beuven (JEK & BA)
- 21 april t/m 1 mei 1 - 2 exx. Beuven (JEK & CvS)
- 15, 27/28 mei en 5 juni 1 ex. de Hees (FW)
- 27 juli 1 ex. Beuven (JEK)
- 24 aug. t/m 10 sept. tot 13 exx. Beuven (PvdW & FW)
- 7 t/m 13 sept. maximaal 9 exx. Goorven (PvdW)
- 15 sept., 2 t/m 6 okt. 1 ex. en 7 okt. 3 exx. de Hees (JNM)
- tussen 13 okt. en 13 nov. 1 tot 4 exx. Soerendonks Goor (PvdW)

Kemphaan.

Omdat er dit jaar verschrikkelijk veel waarnemingen zijn ingestuurd beperken we ons tot groepen van meer dan 25 exx. De eerste waarneming was op 7 maart en de voorjaarstrek liep tot eind mei. In het najaar arriveerden de eerste exx. op 24 aug. en werden de laatste op 3 nov. gezien. Omdat er voornamelijk in de weekends waargenomen wordt is er geen duidelijke trekpiek te geven. De meeste weekends pieken...

- 12 maart 31 exx. Landschotse Heide (PvdW)
- 9 april 41 exx. Keyenhurk (PvdW)
- 14 t/m 24 april 32 tot 41 exx. Beuven (JEK en CvS)
- 25 april liepen er 39 exx. tussen de Kieviten en Kokmeeuwen achter een ploegende trekker langs de Paaldijk in Soerendonk. (PvdW)
- 25 april 43 exx. Soerendonks Goor (PvdW)
- 1 mei 43 exx. Beuven (JEK)

Bokje.

- 15 feb. 1 ex. Groot Goor (FW)
- 12 mei 1 ex. Valkenswaardse Visvijvers (THE)
- 3, 17 en 18 okt. 1, 2 en 2 exx. Beuven (JEK)
- 9 nov. 1 ex. Soerendonks Goor (PvdW, BA & CvT)

Houtsnip.

- 12 maart 1 ex. O de Braken, Reusel (JW)
- 13 maart 1 ex. Scheidingsven Strabrecht (JEK)
- 10 paartjes Leenderbos (RB)

Rosse Grutto.

- 17 sept. 2 onvolwassen exx. de Hees (FW)

Groenpootruiter.

- op 1 mei maar liefst 22 exx. Beuven (JEK)

Zwartkopmeeuw.

- 22 maart 4 en 24 maart 1 ex. Paaldijk en Soerendonks Goor (PvdW)
- Goorven, Flaes en weilanden ten zuiden ervan: 23 maart 1 ex, 30 maart 2 exx, 9 april 5 exx., 12 t/m 21 mei bij 5 bezoeken telkens 1 ex. (PvdW)
Geen aanwijzingen voor een broedgeval.
- 24 maart 2 adulte exx. ter plaatse de Hees (FW & BA)
- 1 april 1 ex. Reuselse Moeren (PvdW)
- 14 april 4 adulte, 1 1e zomer en 1 2e zomer Budel Dorplein (HP)
- 12 mei 2 adulte Z De Hees (BA)
- 14 mei 1 adult en 1 onvolwassen ex. de Hees (FW)

Dwergmeeuw.

- 16 mei 1 adult op de Hees (FW)

Kleine Mantelmeeuw.

- Op 23 mei werd een maximum van 121 exx. bereikt op het Beuven (CvS). Toch weer een stuk minder dan in 1990 toen de teller pas op 648 exx. stopte!
- 9 nov. minimaal 25 exx. Budel-Dorplein (PvdW, BA & CvT)

Geelpootmeeuw.

- 4 jan. 1 adult ex. de Hees (FW)
- 9 juni 1 2e zomer Beuven (JEK)
- 21 juli 2 adulte exx. Beuven (JEK)
- 17 aug. 1 onvolwassen ex. Goorven (PvdW)

Visdiefje.

- 25 april 1 ex. Budel-Dorplein (PvdW e.a.)
- 22 juni 1 ex. Valkenswaardse Visvijvers (THE)
- 18/20 juli 1 ex. Soerendonks Goor (BA)

Zwarte Stern.

- 25 april eerste ex. op de Hees (FW)
- 27 mei 2 exx. Valkenswaardse Visvijvers (THE)

- 29 mei het maximum van 30 exx. op de Hees (FW)
 - 13 paartjes Soerendonks Goor (Vele waarnemers)
- Dit jaar geen broedgevallen op de Malpie!

Velduil.

- 4 mei 1 ex. Wasven, Strabrecht (JEK)

Ijsvogel.

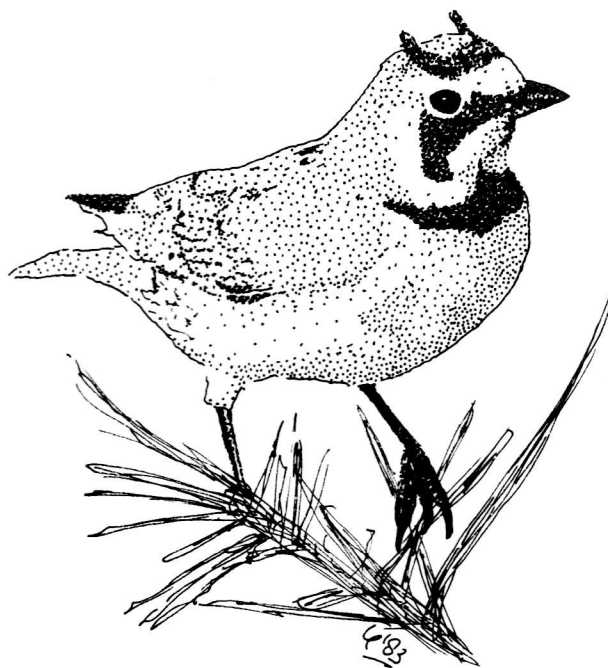
- 6 jan. 1 ex. en 19 jan. 2 exx. Valkenswaardse Visvijvers (FW)
- 20 jan. 1 ex. Hulsterbroek (HH)
- 2 feb. 1 ex. de Hertgang (VWG)
- 2 feb. 1 ex. Kromhurken (VWG)
- 3 feb. 1 ex. Waterzuivering Eindhoven (FW)
- 7 & 27 april en 27 mei 1 ex. Tongelreep Valkenswaardse Visvijvers (Div)
- 18 sept. 1 ex. en 23 dec. 1 ex. Valkenswaardse Visvijvers (FW)

Draaihals.

- 29 april 1 ex. Geldrop (JEK)
- 8 juni 1 roepend ex. Leenderbos (RB)

Kleine Bonte Specht.

- 13 jan. 1 vr. bij Vessemse Vennen (BA)
- 31 jan. 1 vr. ten oosten van Steensel (FW)
- 2 feb. 1 man Groot Goor (VWG)
- 13 maart 1 ex. Malpie (MZ)
- 17 maart 1 man visvijvers bij Strabrecht (BA)
- 17 maart broedgeval "Sander mannen" (BA)
- 6 juli 1 ex. Valkenswaardse Visvijvers (?)
- 10 paartjes Strijper Aa e.o. (RB)
- 9 paartjes Malpiebeemden (RB)
- 18 dec. 1 ex. de Hees (FW)

Kuifleeuwerik.

- 1 broedgeval Citycentrum Veldhoven (Div)

Strandleeuwerik.

In de winter van 1990-'91 werden op diverse plaatsen in de Kempen, Strandleeuweriken ontdekt in grote groepen Veldleeuweriken die pleisterden in grootschalige akkergebieden. In de Blauwe Klauwier 17(1) verscheen hier al een stukje over. Sindsdien zijn er nauwelijks meer aanvullende waarnemingen binnengekomen. In totaal gaat het om de volgende waarnemingen:

- 11 nov. 1990: 3 exx. Rouwven, Wintelre (BA, CvT)
- 13 jan. 2 exx. Paddevenweg, Veldhoven (BA)
- 20 jan. 2 of 3 exx. nabij Landschotse Hei (BA)
- 20 jan. 2 exx. Spreeuwelse Heide (BA)
- 2 feb. 1 ex. Spreeuwelse Heide (PvdW)
- 11 feb. 1 ex. Reusel (PvdW)
- 11 feb. ± 10 exx. Oirschotse Heide (BA)
- 21 feb. 1 ex. Groot Goor (FW)
- 24 feb. ± 15 exx. Oirschotse Heide (JNM)

In de herfst van 1991 werd nog de volgende 'losse' waarneming gedaan:

- 20 okt. 2 exx. ZW Oirschotse Heide (JNM)

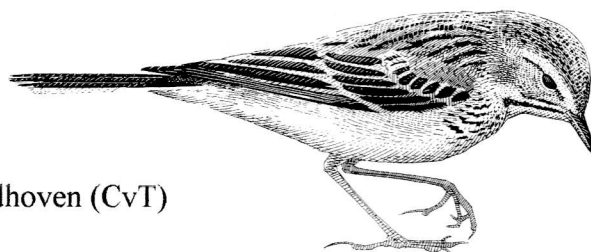
De Strandleeuwerik is zeker geen gemakkelijke soort om te ontdekken. Daar komt nog bij dat er in de afgelopen jaren een dramatische achteruitgang is geconstateerd in de broedgebieden in Scandinavië. Zie hiervoor en voor het recente voorkomen in Nederland SOVON-Nieuws 7 (2).

Boerenzwaluw.

- 19 okt. 1 ex. Hapertse Heide (LWVT)

Duinpieper.

- 25 april 1 ex. NO Strabrecht (JEK)
- 27 april 1 ex. Galgenberg Strabrecht (JEK)
- 8 mei 1 ex. Gasseltsche Ontginning (RB)
- 10 mei 1 ex. Wasven Strabrecht (JEK)
- 1 broedpaar Grote Heide (RB)
- 8 juli 1 ex. Scheidingsven Strabrecht (BA)
- 10 aug. 1 ex. ter plaatse in bebouwde kom Veldhoven (CvT)
- 31 aug. 1 ex. ZW Strabrecht (JEK)
- 7 sept. 1 ex. ZW Hapertse Heide (PvdW)

Boompieper.

- 17 maart 2 exx. op de Grote Heide (BA)

Een vroege waarneming

Waterpieper.

Van deze soort zijn meer dan 95 waarnemingen binnen gekomen. Duidelijk geen schaarse soort dus. Gezien de waarnemingen kan de soort op iedere vochtige plek worden waargenomen.

Enkele leuke waarnemingen waren:

- begin jan. maximaal 25 exx. Soerendonks Goor (FW)
- 20 jan. 15 exx. Hulsterbroek, Geldrop (HH)
- 18 maart 23 exx. Soerendonks Goor (RB)
- 2 t/m 11 april maximaal 11 exx. Beuven, sommige al in zomerkleed (JEK)

Engelse Gele Kwikstaart.

- 17 t/m 21 april 1 paartje de Hees (FW)

Noordse Gele Kwikstaart.

- 10 mei 7 exx. NO Leenderbos (RB)
- 15 sept. 2-5 exx. Steensel (FW)

Balkankwikstaart.

- 10 mei 1 man Toterfout, Veldhoven (BA)

Dit zou een nieuwe ondersoort voor de Kempen zijn. Er moet nog een artikeltje hierover verschijnen. In Budel-Dorplein zou in het voorjaar van 1991 ook een Balkankwikstaart gezien zijn. Weet iemand hier iets meer van?

Grote Gele Kwikstaart.

- 3 feb. 2 exx. en 16 feb. 1 ex. Waterzuivering Eindhoven (JNM)
- 15 maart 2 exx. NO Leenderbos (RB)
- 17 maart 1 ex. ZO Grote Hei t.h.v. Mie Pils (BA)
- 20 maart 1 ex. O Leenderbos (RB)
- 24 maart 1 ex. Valkenswaardse Visvijvers (The & PvdW)
- 18 sept. 3 exx. Valkenswaardse Visvijvers (FW)

- 2 okt. 1 ex. over Sondervick, Veldhoven (FW)
- 8 okt. 1 ex. Gender, Veldhoven (MZ)

Pestvogel.

- 7 dec. 1 zingend en foeragerend ex. oude melkfabriek Bladel (GS)

Nachtegaal.

- 8 paartjes Strijper Aa-dal (RB)

Blauwborst.

- 45 paartjes Soerendonks Goor/Strijper Aa (RB)

Zwarte Roodstaart.

- 3 feb. 1 man Walik bij -5°C, niet slecht voor een zomergast! (PvdW)

Paapje.

- 1 paartje Klotvennen (RB)

Roodborsttapuit.

- 28 dec. 1 ex. Somerense Weg, Sterksel (JW)

Beflijster.

- 13/14 april 1 man Goorloop (HP & FW)
- 15/16 april 1 man + 1 vr. Cranendonck (RB)
- 19 april 2 man Malpiebeemden (RB)
- 23 april 1 man badend de Braken Reusel (JW)
- 26 april 1 vr. Wasven Strabrecht (JEK)
- 1 mei 3 man + 2 vr. Strabrecht (JEK)
- 10 mei 1 man NO Strabrecht (JEK)
- 11 mei 1 vr. Malpiebeemden (RB)
- 22 mei 1 man Spreeuwelse Heide (JW)
- 28 sept. 1 vr. ringvangst de Braken Reusel (JW)
- 4 okt. 1 man Z Strabrecht (JEK)
- 5 okt. 1 ex. Strabrecht (JEK)

Kramsvogel.

- 1 paartje met 4 juveniel bij Soerendonk (RB)

Rietzanger.

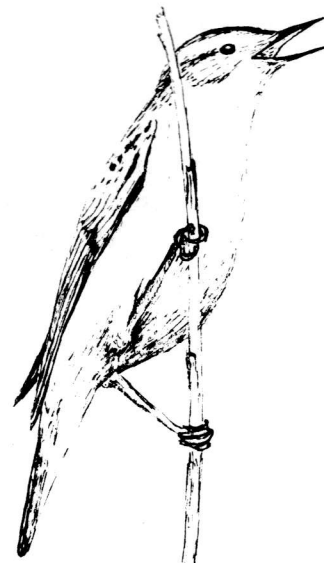
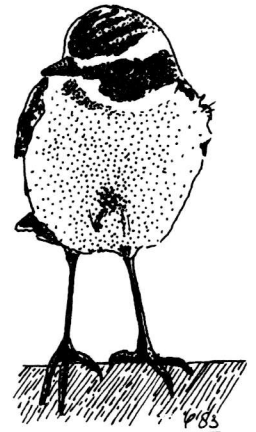
- 1 paar Soerendonks Goor (RB & PvdW)

Tjiftjaf.

- 5 dec. ringvangst de Braken Reusel (JW)

Vuurgoudhaantje.

- 7 maart 1 ex. Boswachterij Hapert (PvdW)
- 11 april 1 man Strabrecht (JEK)
- 9 juni 1 territorium Landgoed De Wielewaal Eindhoven (WV)
- diverse zangposten Landgoed de Utrecht (PvdW)
- 30 paartjes Leenderbos (RB)
- 7 aug. 1 ex. Wellenseind (FW)

Glanskop.

- minimaal 1 paartje de Hertgang (PvdW)
- 4 paartjes Leenderbos (RB)

Boomklever.

- 7 paartjes de Hertgang (PvdW)
- 1 territoriumhoudend ex. Leenderbos (RB)

Buidelmees.

- 19 april en 11 mei 1 zingend mannetje Malpiebeemden (RB)
 - 21 juni 1 zangpost Valkenswaardse Visvijvers (PvdW) op 22 juni niet meer gevonden.
- In oude jaaroverzichten stonden slechts 2 eerdere waarnemingen vermeld, beide in het Soerendonks Goor in 1990.

Grauwe Klauwier.

- 10 juni t/m 7 juli 1 mannetje nabij het Leenderbos (RB)
- 2 paar, Malpiebeemden (RB)

Klapekster.

- Deze winter hebben tenminste 4 exx. op en rond de Grote Heide overwinterd. Daarvan is er 1 doodgevonden en 1 door een havik geslagen.
- 13 jan. 1 ex. Appelenberg, de Utrecht (PvdW)
- 24 jan. 1 ex. Zwartven (PvdW)
- 25 jan. 1 ex. de Malpie (FW)
- 14 feb. 2 exx. Strabrechtse Heide (MZ)
- 27 feb. 1 ex. de Flaes (PvdW)
- 1 en 22 maart 1 ex. Neterselse Heide (PvdW)
- 3 en 7 maart 1 ex. Cartierheide (PvdW)
- 7 maart 1 ex. Goorven (PvdW)
- 17 maart 1 ex. Grote Hei, t.h.v. Mie Pils (BA)
- 5 april 1 ex. Kranenmeer (RB)
- 19 okt. 1 ex. Hapertse Heide (LWVT)
- 3 nov. 1 ex. Grote Heide (FW)
- 10 nov. 1 ex. Neterselse Heide (FW)
- 23 nov. 2 exx. Strabrecht (?)
- 5 dec. 1 ex. Reuselse Moeren (PvdW)
- 15 en 25 dec. 1 ex. Cartier (FW)

Notenkraker.

- 15 okt. 1 ex. nabij E3-strand Eersel (GS & MG)

Raaf.

- 13 jan. 1 ex. termiekend Paddevenweg, Veldhoven (BA)

Keep.

- 13 okt. ±750 exx. ter plaatse Leenderbos (JNM)

Europese Kanarie.

- 10 juni 1 zangpost Soerendonk (RB)
- 3 sept. 1 ex. ZW Strabrecht (JEK)

Groenling.

- 31 juli tot ver in aug. 150 exx. Strijperheg (JNM)

Putter.

- 6 jan. 8 exx. tussen Vinken Weijereind Reusel (JW)
- 17 feb. 1 ex. tussen Sijzen DAF Eindhoven (BA)
- 6 maart 3 exx. NO Strabrecht (JEK)
- 14 maart 3 exx. Malpiebeemden (RB)
- 11 april t/m 10 mei 10 ex. over Strabrecht (JEK)
- 27 april 1 zangpost Beuven (JEK)
- 10 mei 2 exx. Leenderbos (RB)
- 1 paar Leenderbos (RB)
- 1 paar Achelse Kluis (RB)
- 1 paar Valkenswaardse Visvijvers-zuid (RB)
- 10 juni 2 exx. de Hees (FW)
- 19 okt. 3 exx. Hapertse Heide (LWVT)
- 28 okt. 5 exx. Grote Beerse thv Grijze Steen (PvdW)

Sijs.

- 10 paar Leenderbos (RB)

Frater.

- 13 jan. 1 ex. ZW Beuven (JEK)
- 19 okt. 3 exx. ZW Strabrecht (JEK)
- 27 nov. 4 exx. ZO Strabrecht (JEK)

Barmsijs.

- 9 jan. 50 exx. de Boegent Reusel (JW)
- 15 jan. 2 exx. Strabrecht (JEK)
- 18 jan. 30 - 40 exx. over Stratum (TH)
- feb. en maart veel waarnemingen op Strabrecht met als beste dag 29 maart met 79 overtrekkende exx. en 7 exx. ter plaatse (JEK)
- 11 feb. 25 exx. de Boegent, Reusel (PvdW & AL)
- 14 feb. 11 exx. Oirschotse Heide (FW)
- 14 feb. 15 en 35 exx. Leenderbos (RB)
- 17 feb. 3 exx. Hanevoet (BA)
- 22 feb. 5 exx. en 23 feb. 1 ex. de Braken, Reusel (JW)
- 28 feb. 27 exx. Geldrop (JEK)
- 5 maart 1 ex. de Braken Reusel (JW)
- 13 maart 1 ex. de Moerbleek (PvdW)
- 15 maart 3 exx. O Leenderbos (RB)
- 16 maart 4 exx. NO Cranendonck (RB)
- 17 maart 2 exx. ter plaatse Strabrecht (BA)
- 4 april t/m 3 mei tot 5 exx. Strabrecht (JEK)
- 26 april 1 ex. N Valkenswaardse Visvijvers (PvdW)
- 1 succesvol broedgeval Leenderbos (RB)
- 0-1 paar Valkenswaardse Visvijvers (PvdW)
- 12 okt. 2 exx. ZW Strabrecht (MZ)

De tweede forse invasie in slechts enkele jaren met eerste Kempische broedgeval(len) van deze soort.

Witbandkruisbek.

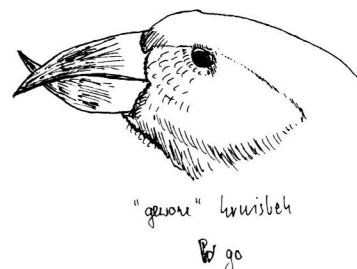
- 1 t/m 24 jan. 1 mannetje op de Moerbleek (PvdW). Alle eerdere Witbandkruisbekwaarnemingen op de Moerbleek zijn inmiddels door de CDNA aanvaard.

Kruisbek.

- 55 paar Leenderbos (RB)

Grote Kruisbek.

- 1 jan. t/m 7 maart maximaal 22 exx. Neterselse Heide (vele wrs)
- 13 jan. 8 exx. Appelenberg, de Utrecht (PvdW)
- 25 jan. 2 exx. Leenderbos (FW)
- 14 feb. 1 ex. tussen Kruisbekken Boswachterij Hapert (JW)
- 27 feb. 1 zingend paartje Goorven (PvdW)
- 9 maart 2 exx. W Strabrecht (JEK)
- 30 maart 2 man Oirschotse Heide (PvdW & AL)
- 1 april 2 exx. Leenderbos (FW, CvT)
- 1 broedgeval Greveschutven (PvdW & THe)
- 1 broedgeval Neterselse Heide (PvdW). Niets geworden door het omzagen van de nestboom. Het nest zat in een Zwarte Den in een stamvork op ± 12 meter hoogte. Alleen het vrouwtje met nestmateriaal zien vliegen, het mannetje bleef er enkele meters vandaan zacht zingen.
- 5 broedpaartjes Leenderbos (RB). Hier zijn meerdere juveniel gezien.
- 12 mei 13 exx, 7 man, 5 vr. en 1 onvolwassen exx. Huisvenseweg Heeze (FW). Waarschijnlijk ook hier ergens een broedgeval, gezien de onvolwassen vogel.

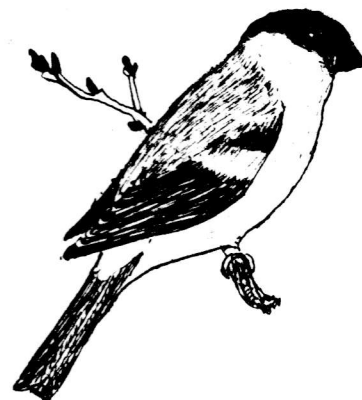

Goudvink.

- 12 maart 4 exx. Beerse Broek (PvdW)
- 2 paartjes Valkenswaardse Visvijvers (VWG)
- 10 paartjes Leenderbos (RB)
- 1 aug. t/m eind okt. 1 ruiend vr. de Braken Reusel (JW)
- 12 okt. 1 ex. ZW Strabrecht (MZ)
- 28 okt. 1 ex. Hertgang (PvdW)
- 9 nov. 2 exx. Hulsterbroek (HH)
- 14 nov. 2 exx. Steensel (FW)

Appelvink.

- 2 april 1 ex. Stratum (TH)
- 14 paartjes Leenderbos (RB)
- 6 paartjes Malpiebeemden (RB)
- 19 okt. 1 ex. ZW Hapertse Heide (LWVT)
- 9 nov. 1 ex. Hulsterbroek (HH)

IJsgors.

- 20 sept. 1 man NW Strabrecht (JEK)
- 3 okt. 1 ex. ZW en 5 okt. 1 ex. NW Strabrecht (JEK)

Sneeuwgorz.

- 19 okt. 1 ex. ZW Hapertse Heide (PvdW)
- 21 nov. 1 ex. Beuven en 1 ex. Strabrecht (JEK)

Voor beide laatste soorten geldt dat ze de komende jaren steeds vaker zullen worden gezien nu steeds meer mensen het geluid hebben leren kennen (Cap Gris Nez!). Vooral IJsgors is in het

binnenland zeker niet superzeldzaam en kan vanaf half sept. verwacht worden. Terwijl de sneeuwgorz een maandje later piekt.

Ortolaan

- 12 mei 1 ex. Z de Hees (BA)
- 2 sept. 1 ex. W Strabrecht (JEK)
- 3 sept. 1 onvolwassen ex. Strabrecht (JEK)

And just for fun: Reuzengeelkuifkakatoe

- 31 maart 1 ex. tussen kraaien op het Achtereind, Aalst (BA)

De waarnemers:

BA = Bram Aarts

AvA = Agnes van Amelsfoort

RB = Rob Bijlsma

RBo = Rob Bouwman

MG = Maria Gooskens

HH = Henk Hendriks

BH = B. Hermans

TH = T. Hermans

THe = Tom Heijnen

JEK = Jan Erik Kikkert

JNM = Jeugdbond voor Natuur- en
Milieustudie afd. Veldhoven

AL = Alma Leegwater

LWVT = degene die die dag op die telpost
waren

AM = Anton Maas

HP = Hein "hook" Prinsen

GS = Geert Sanders

CvS = Carlo van Seggelen

CvT = Chris van Turnhout

VWG = de jaarvergaderingsexcursie of
Valkenswaardse Visvijvers
inventarisatie

WV = Willem Veenhuizen

PvdW = Pierre van der Wielen

FW = Frank Willems

JW = Jan Wouters

JWij = Jaak Wijnants

MZ = M. Zondag

Div = diverse waarnemers

Overige afkortingen en termen

ex. = exemplaar

exx. = exemplaren

jan. feb. enz. = januari, februari enz.

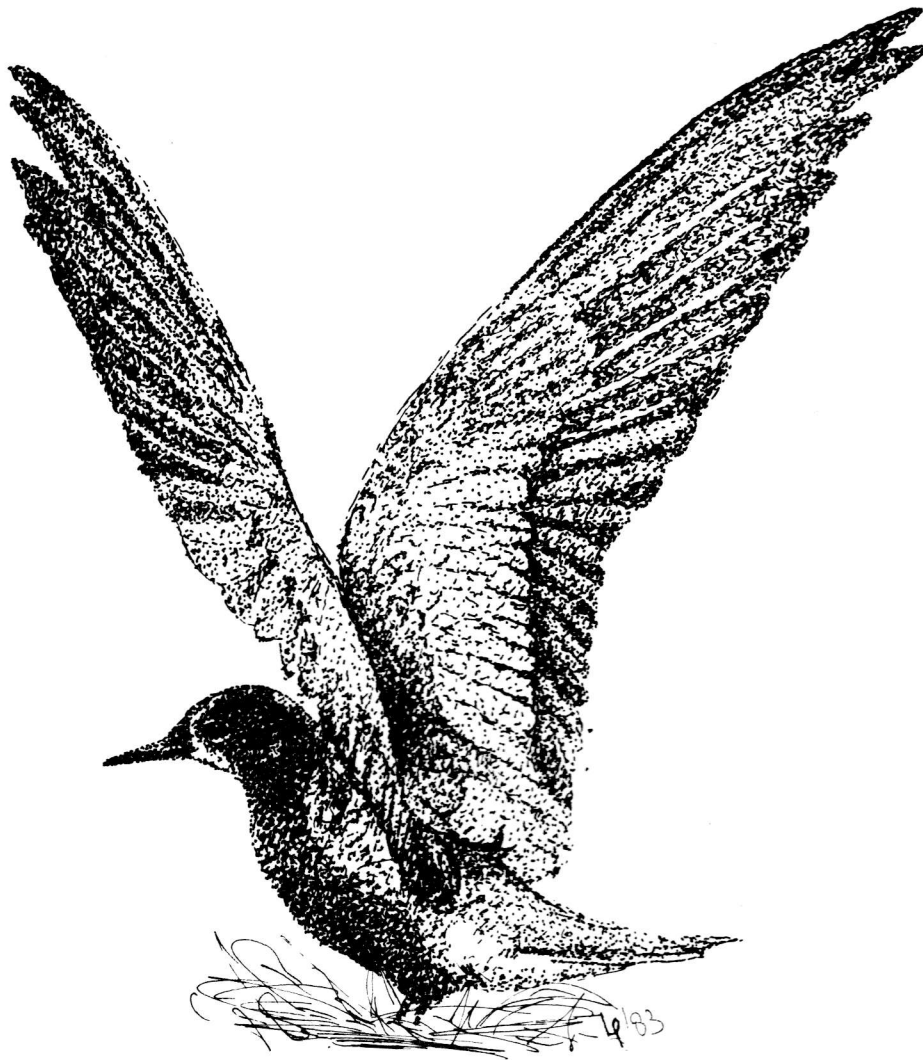
ter plaatse = vogel(s) ter plaatse aanwezig, dus niet overtrekkend

vr. = vrouwtje(s)

ZW, NO, O enz. = overtrekkend in de aangegeven richting dus resp. zuidwest, noordoost, oost.

Bij Harry de Louweren is van de zomer de hiernaast afgedrukte brief over het vlotjesproject bezorgd.

GEBOORTEAANGIFTE

Groot Malpieven, Valkenswaard, juni 1994

Met veel vreugde geven wij U te kennen dat we dit jaar in vier nesten gezinsuitbreiding mochten verwelkomen. In totaal zijn er nu minimaal 7 sternkuikens bijgekomen, waarvan wij er twee voor onze rekening nemen.

Terwijl de zon zich de laatste dagen goed laat zien en het donzige kroost heerlijk aan het slapen is, zie ik kans om een briefje te schrijven.

Het was al weer enkele jaren geleden dat ons door midden van kunstmatige nesten huisvesting aangeboden werd op het Groot Malpieven, een onderdeel van natuurgebied de Malpie. Steun voor onze groep kunnen we goed gebruiken nu met die droogte in Afrika. We hebben het knap moeilijk met al die bedreigingen en zijn daardoor blij met iedere hulp.

Toen we dan ook begin mei tijdens de trek 11 zeer luxe vlotjes op het Groot Malpieven waarnamen, bedachten we ons (we waren met 5 sterns) geen moment en gingen gelijk maar eens een kijkje nemen. Je kon wel meteen zien dat het niet de oude vertrouwde PVC-vlotjes waren, maar een geheel nieuw concept. Zo te zien van polyurethaanschuim, afgedekt met een groen pvc-gaas en voor de stabiliteit een roestvrijstalen onderplaat. Ja het zag er gaaf uit hoor. Dit alles was in een milieu-aanvaardbare kleur gedompeld, we stonden er echt paf van. Er was geen sprake van enige terughoudendheid bij de acceptatie van deze vlotjes, nee integendeel, we zijn er heel erg blij mee.

Het aanbod van 11 vlotjes was wat aan de ruime kant. Maar de andere leden van onze groep verkozen toch om naar het Soerendonks Goor te gaan. Daar hadden ze ook al op onze komst gewacht, en eerlijk gezegd zou het toch sneu zijn voor die vogelaars om dan daar niet tot broeden over te gaan. Dus na een korte beraadslaging besloten we hier met vier paar te blijven en de rest van de groep naar het Soerendonks Goor te laten gaan. Wel is afgesproken dat als de jongen eenmaal groot genoeg zijn, we gezamenlijk gaan verzamelen om dan samen met de nieuwe kroost de terugreis naar onze overwinteringsgebieden in Afrika te aan te vatten.

Als we daar aangekomen zijn, zullen we het zeker over ons verblijf dit jaar in het natuurgebied de Malpie hebben. We zullen er alles aan doen om onze soortgenoten over te halen om ook te komen wonen in dat prachtige biotoop met een overdaad aan modieuze, maar ook praktische woongelegenheden. Misschien hebben ze dan niet genoeg aan 11 vlotjes.

Nou moet ik echt ophouden, de kuikens worden wakker, en dus weer zorgen voor eten, eten, eten en nog eens eten.

P.S. Wil je onze hartelijke groeten overbrengen aan de medewerkers van de Gemeente Valkenswaard (voor hun telkens terugkerende gastvrijheid) en speciaal aan de mensen van Vogelwerkgroep de Kempen die toch maar weer voor die mooie milieuarchitectonisch aanvaardbare vlotjes zorgen, in samenwerking met hun grote inspirator en coördinator Peer. Hartelijk dank allemaal.

Tot ziens in 1995

De Zwarte Stern

KNIPSSEL KRANT

Knipseladres: SANSOVINOSTRAAT 24, 5624 JX EINDHOVEN.

Samenstelling: HUUB KNUBBEN

Aardverschuiving treft broedplaats aan oever Ekkersweijer

E.V. 4-2-94

Natuur blijkt sterker dan zwaluwenwal

(Van een onzer verslaggevers)

EINDHOVEN - Zonder dat iemand het in de gaten had, heeft zich bij de recreatieplas Ekkersweijer een kleine natuur-ramp voltrokken. Door een funeste combinatie van regenval, zwaartekracht en opwaartse druk is de door vrijwilligers gebouwde oeverzwaluwenwal voor een groot deel ingestort.

De bouwers zijn geschokt en ontdaan. „Een enorm brok vrijwilligerswerk ligt aan gruzelementen. Hoe het gekomen is, begrijp ik niet helemaal, want de muur werd beschermd door een laag land-

bouwplastic. Ik denk dat het vooral een kwestie is geweest van druk van binnen-uit, doordat het leem zich van onderuit volzooog met water. Dat geeft wat wordt genoemd capillaire werking waarbij grote drukverschillen ontstaan die de muur niet heeft kunnen weerstaan. We moeten snel de reparatie zien uit te voeren, want in april komen de eerste oeverzwaluwen weer op het nest terug”, vertelt Peer Busink, een van de initiatiefnemers van het bouwwerk. Met andere leden van de Vogelwerkgroep de Kempen en het IVN Best moet het karwei geklaard worden. De wal staat er nu meer dan twee jaar.

Vorig jaar werd er alweer geld en veel tijd in geïnvesteerd omdat de kunstmatige broedplaats de elementen niet geheel wist te trotseren. Het voornaamste probleem is dat er in de gebruikte grond veel leem voorkomt. Niet voor niets werd hier vroeger leem voor de baksteenindustrie gewonnen. Een muur van 25 kilo zware betonblokken moest de vogeltjes een betere bescherming tegen aardverschuivingen garanderen. De vogelaars noemen de zwaluwenwal overigens wel een succes, want de snelle vogeltjes blijken in toenemende mate de weg erheen te kunnen vinden.

Jack van Kessel: „Milieu betekent voor mij onderzoek”

E.V. 26-2-94

Duizendpoot wint milieuprijs

(Van een onzer verslaggeefsters)

VELDHOVEN - „Een onge-looflijke duizendpoot.” Deze woorden van directeur P. van Poppel van de Brabantse Milieu Federatie slaan op Jack van Kessel (41) uit Veldhoven. Hij ontving gisteren uit handen van wethouder P. Mengde de gemeentelijke Milieuprijs 1994. Van Poppel gaf als voorzitter van de jury een toelichting op de uitslag.

De jury kwam tot een unaniem besluit, nadat in totaal zeven genomineerden onder de loep waren genomen. Het oordeel luidde dat Van Kessel zich op een bijzondere manier inzet voor het behoud en de ontwikkeling van natuurgebieden in Veldhoven. Dat doet hij belangeloos binnen de Plantengroep De Kempen, de Vogelwerkgroep De Kempen, de IVN afdeling Veldhoven/Vessem en de Milieugroep Veldhoven. Van de laatstgenoemde groep had M. Hovener de Veldhovenaar voor de milieuprijs voorgedragen.

In de weekenden voert Van Kessel allerlei werkzaamheden

uit in de natuur. Bovendien is hij heel actief als onderzoeker. „Milieu betekent voor mij onderzoek, met name in het buitengebied”, zei Van Kessel in zijn bedankwoordje. In die hoedanigheid riep hij bewondering op voor zijn kennis. Die heeft hij neergelegd in een groot aantal rapporten. Voorbeelden hiervan zijn inventarisaties van broedvogels bij de Run en de Dommelbeemden en verschillende publikaties over vennen, zoals de Vlasroot. „De publicaties en adviezen zijn van een hoog niveau en zijn heel praktisch, ook voor Veldhoven”, legde Van Poppel uit. De winnaar van de wisseltrofee - een gestileerd huis onder een glazen stomp - was blij met de prijs. „Bij de nominatie dacht ik dat ze beter een vereniging of bedrijf hadden kunnen pakken”, zei hij na de korte plechtigheid. „Daar zit een hele groep mensen achter en ik ben maar een persoon. Maar het is wel een erkenning en extra stimulators. Want het is toch vrijwilligerswerk.” De man, die op een inkoopafdeling van Philips

werkt, maakte bovendien van de gelegenheid gebruik om de wethouder en aanwezige raadsleden op de noodzaak van goed overleg met milieugroeperingen te wijzen.

Vervoersplan

Vorig jaar is de milieuprijs voor het eerst toegekend aan het Sint Joseph ziekenhuis. Zij werd hiermee beloond voor haar vervoersplan. De winnaar van dit jaar is beoordeeld op zijn hele oeuvre. Daarbij had hij concurrentie van de Bouwinitiatiefgroep met hun boekwerk over milieubewust bouwen, de Werkgroep Kleine Landschapselementen voor het creëren en behouden van verscheidenheid in de natuur, de Scherpschutters Vereniging Veldhoven die de schietbaan hebben overdekt om omwonenden overlast te besparen, het bedrijf Ha-Ra Goossens met milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen, J. van Zijll-Langhout voor 25 jaar milieu-educatie en mevrouw A. Verhagen die met haar slotenschoonmaakactie voor het tweede jaar had ingeschreven.

Luxe vogelkooien 125x60x50 alum.
+ kunststplaat knaagvrij 6st f495,-
04976-42460

Mechelse herder met stamboek ±
2 jaar oud advk+ f500,-= 04902-
40320

Mountain breeze power 2000
negatieve ionen generator zgan
advk+ f100,-= 04958-95300

Opgezette fazanthaan f75,-
04975-74837

Opgezette havik f150,-= 04975-
74837

Opgezette kerkuil f125,-= 04975-
74837

Opgezette sperwer f100,-= 04975-
74837

Pauwhaan na zes uur bellen.
advk+ f50,-= 04970-12409

Prachtig koppel pauwern 3 jaar
oud wegens over compleet f100,-
04958-93291

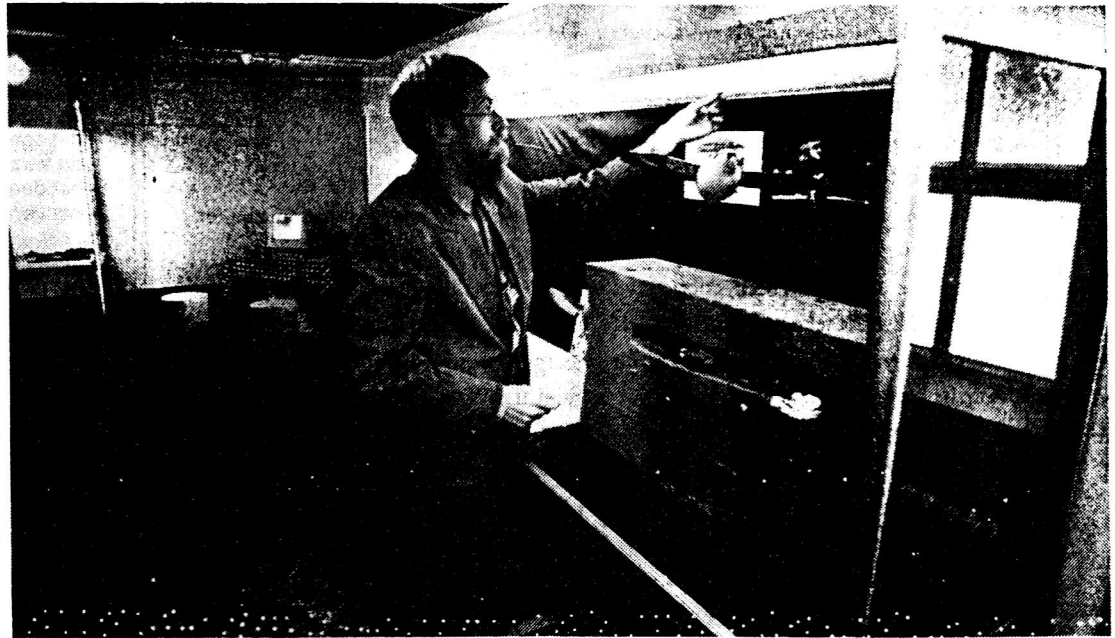
EINDHOVEN IN

Redactie:
Gerard Janssen en Wim van der Mark
Telefoon 040-336231

Om 4.30 uur op zoek naar de roodkeelpieper

De roodkeelpieper, de tiftjaf, de blauwborst, het ijsvogeltje en al hun gevederde collega's hebben geen enkel geheim voor de Vogelwerkgroep De Kempen. De zestig leden van de werkgroep staan in hun vrije tijd 's zomers om half vier en 's winters ietsje later op om de vogels in Zuidoost-Brabant te bekijken en inventariseren. De grote schat aan kennis die ze daarbij hebben opgedaan is verwerkt in een leuke tentoonstelling die tot 23 juni is te zien in streekmuseum De Acht Zaligheden in Eersel.

„Vogelwerkgroep De Kempen is eigenlijk een verkeerde naam,” wil werkgroepid Jan Wouters uit Reusel als eerste kwijt. „De groep is twintig jaar geleden opgericht in Veldhoven, maar inmiddels hebben we leden van de Mierden tot Budel. In het noorden wordt ons werkterrein begrensd door het

• Jan Wouters hangt een zelfgemaakte klapekster (in het Brabants de blauwe klauwier genoemd) op in een vitrine waarin ook al een paartje ijsvogels nestelt. De klapekster is de mascotte van de vogelwerkgroep.

Foto Kees Martens

Wilhelminakanaal/Zuidwillersvaart. Hoewel, de werkerterreinen van bijvoorbeeld onze groep en die uit De Peel en Helmond overlappen elkaar wel wat. Mooie natuur is bij iedereen in trek.”

De leden van de vogelwerk-

groep hebben zich tot doel gesteld de vogelstand in 'hun' gebied zo goed mogelijk in kaart te brengen, en daarnaast door middel van educatie, maar ook door bijvoorbeeld door het maaien van gras in heidevelden en het ophangen van nestkas-

ten, de vogelstand te bevorderen. Er worden trekvogels geteld, broedvogels en wintervogels, en ook wordt gekeken naar welke vogels er bij beken en plassen voorkomen.

„Iets heel anders dan bijvoorbeeld de Dutch Birding Associ-

de 31-5-84 de Volkskrant

ation; vogelaars die alleen maar 'soorten jagen',” zegt Wouters. „Die houden allerlei lijstjes bij: hoeveel vogelsoorten ze in een bepaald jaar, een bepaald werelddeel of, gedurende hun hele leven hebben gezien. Dan ben je in mijn ogen een soort postzegelverzamelaar.”

Bij het tellen gaan de vogelaars zeer serieus te werk. Instanties als bijvoorbeeld Natuurmonumenten en de gemeente Valkenswaard, maken daarom dankbaar gebruik van gegevens die door de Vogelwerkgroep De Kempen zijn vergaard. „Van Natuurmonumenten kregen we een brief vol complimenten, dat ons verslag zo goed en professioneel was,” vertelt Wouters.

Een echte slotconclusie over hoe gezond de Zuidoost-Brabantse vogelstand is, kan Wouters niet geven. „Met sommige soorten, zoals 't korhoen, gaat het slecht; anderen doen het juist weer heel goed. 't Is in elk geval niet over de hele lijn negatief.” E.J. 21/5 84

Grutto's gedijen bij kil en nat voorjaar

Van onze verslaggever

AMSTERDAM

Het natte en kille voorjaar heeft een gunstige invloed gehad op de hoeveelheid grutto's. Blijkens tellingen maandag in Waterland, een gebied ten noorden van Amsterdam, ziet dit jaar er niet slecht uit voor de weidevogels.

Volgens de grutto-expert N. Groen, die maandag met dertig vrijwilligers op verzoek van stichting Dondervogel de grutto's in het Waterland heeft geteld, scharrelt er per zes hectare een paartje rond. Maandag was de uitslag van de telling bekend van bijna duizend (van de drieduizend) hectare veenweidegebied. Waterland is een geliefd gebied voor grutto's.

De grutto-stand is beter dan andere jaren als er buiten de natuurreservaten nauwelijks weidevogels te vinden zijn. Optimaal is het aantal nog niet. In een voor de grutto perfect beheerd weidegebied is op elke hectare wel een paartje te vinden.

Dit jaar is goed uitpakend voor de weidevogels als gevolg van het koude en natte weer. De boeren konden hun weilanden pas laat op om het

gras te maaien of mest te injecteren. Als de zware machines over de weilanden rijden, worden veel nesten vermorzeld. Door het natte weer is de bodem echter veel te slap om de machines te dragen, en door de kou in het voorjaar is het gras later en trager gaan groeien dan normaal.

De meeste grutto's leggen tussen 10 en 15 april een ei. Daarop broeden ze 22 tot 24 dagen, en de eerste of tweede week van mei kruipen de kuikens naar buiten. Na nog eens drie weken zijn ze in staat te vliegen en vormen de machines geen gevaar meer voor de vogels.

Met de telling wil stichting Dondervogel de zorgwekkende situatie van de weidevogels onder de aandacht brengen. De boeren organiseren hun bedrijf efficiënter, gebruiken meer kunstmest en oogsten hun gras eerder in een poging het hoofd boven water te houden. De stichting wil dat de boeren in Waterland meer rekening gaan houden met de natuur.

Nederland is belangrijk voor de bijzondere weidevogel. Ruim driekwart van alle grutto's in de wereld broedt in de weilanden van west- en noord-Nederland.

Kerkuil is weer helemaal terug

De kerkuil heeft zich weer een vaste plaats veroverd in Nederland. In de jaren zestig was de roofvogel, die vroeger vanwege zijn witte gezicht vaak werd aangezien voor een spook, bijna uitgestorven. Inmiddels vliegen er weer meer dan duizend broedparen rond.

'Vogelbescherming' in Zeist constateert opgetogen dat de kerkuil toekomst heeft in Nederland. In 1991 werd het aantal broedparen gehalveerd als gevolg van een gebrek aan veldmuizen. Vorig jaar klom het aantal paren tot boven de duitzende. Een dergelijk snel herstel duidt op een goede veerkracht van de populatie, meent de Vogelbescherming.

Volgens de vereniging is de opleving van de kerkuil te danken aan de duizenden nestkasten die de afgelopen decennia op boerderijen, kerken en schuren zijn geplaatst.

De Vogelbescherming acht het wel nodig dat er maatregelen worden genomen om de muizenstand te bevorderen. De kerkuil eet alleen maar muizen. De inrichting van ruige stroken gras langs landbouwpercelen komt het aantal muizen ten goede. Dergelijke maatregelen maken onderdeel uit van het beschermingsplan voor de kerkuil dat het ministerie van Landbouw dit najaar presenteert.

E.O. 15-6-94

Als een kluisenaar tussen het riet

HOEWEL HIJ NOOIT talrijk in Nederland is geweest, ziet het er nu wel heel somber uit voor het woudaapje. Vorig jaar zijn slechts zes territoria van hem in Nederland vastgesteld. Vooruit, laten het er in werkelijkheid een paar meer zijn geweest - dat is mogelijk; het woudaapje laat zich nu eenmaal, schuw als hij is, weinig zien en zwak horen. Maar als hij vorig jaar tien territoria in Nederland heeft gehad, zou dat al heel mooi zijn geweest. Goed beschouwd sterft het woudaapje in stilte uit. Haalt hij 2000 nog wel?

OMDAT HIJ WEINIG gekend is eerst z'n signalement. Een reigerachtige, ietsje groter dan een duif. Mint het moeras. Een rietkraag kan hem niet dik genoeg zijn. Baltsroep klinkt als een schor blafje, *wouw wouw*. Roept in vlucht zoiets als *kuk of kek*. Overwintert tussen Sahel en Kaaprovincie van Zuid-Afrika. Broedde vorig jaar succesvol met twee paren in Bergeyk. In Budel-Dorplein elk jaar een territorium.

• Woudaapje.

Foto Karel Beylevelt/Foto Natura

E.O. 15 juni 94

Op deze mooie avond aarzel ik waar ik naartoe zal gaan. De keus is moeilijk. Ga maar na. Terwijl Budel-Dorplein, met het aangenaam weidse Ringselven, het breedbeeld van HDTV in de etalage heeft staan, biedt Bergeyk, met de hoog begroei-de voormalige visvijvers van de Maay/de Liskes, zicht op het kleinbeeld van een draagbaar tv-tje.

Ik kies voor de beperking, ervan uitgaand dat de zwakke roep van het woudaapje in Bergeyk minder snel tussen het riet zal verdrinken dan in Budel-Dorplein, waar de auditieve concurrentie met andere soorten groter is.

Nu, de vogelgeluiden in de Maay/de Liskes mogen er ook zijn. Sinds de vroegere visvijvers in beheer zijn bij Natuurmonumenten zijn ze nog meer in trek bij de kleine karekiet. Tom Heijnen, die voor Natuurmonumenten de vogelstand bijhoudt, heeft hier vorig jaar tachtig territoria van de kleine karekiet vastgesteld, „gigantisch veel”. Even goed luisteren nu - wat is

dat? Het zou een woudaapje kunnen zijn. Overigens omschrijft Tom Heynen de roep van het woudaapje als van een maffe kikker, op veertig meter afstand al niet meer te horen. Verwarrend, ja. Och, eigenlijk is alles aan het woudaapje verwarrend.

Neem z'n naam. Vroeger heette hij officieel *wouwaapje*, met een w, naar z'n roep - lees er Nol van Binsbergen maar op na, *Uit Neerlands vogelleven*, gepubliceerd in 1941. Bij een latere naamsverandering is z'n voorkeur voor riet - rietwoud - bepalend geweest. Het *aapje* duidt op z'n behendigheid waarmee hij zich met z'n lange tenen aan de rietstengels vastklemt. Van Binsbergen vond z'n schommelende gang trouwens als van een chimpansee. En kijk, nu wordt het woudaapje in de onlangs gepubliceerde vogelgids van Lars Jonsson, *Vogels in Europa* - een waardevolle gids, met mooie illustraties en gedegen informatie - opeens *wouwaap* genoemd, weer met een w, en zonder verkleinvorm. Ja, dat is verwarrend.

Och, ik ga er maar even bij zitten. Als ik het woudaapje wil zien, moet ik waarschijnlijk nog heel lang wachten. Zelfs een regelmatige bezoeker als Tom Heijnen ziet hem slechts twee of drie van de vijftien keer, en dan pas laat in het seizoen. Het woudaapje scharrelt eerst heel wat af tussen het riet, een kluisenaar als hij is. Ik kijk nog eens rond. Ginds

**STAPPEN
IN DE
NATUUR**
Door Bert van Polen

een aalscholver, daar het wijfje van een koekoek. En dan te bedenken dat Nol van Binsbergen eens een woudaapje heeft ge-aaid! Het gebeurde, ruim vijftig jaar geleden, op de Nieuwkoopse Plassen. Van Binsbergen had weer eens urenlang - zo heeft

hij beschreven - in een schuilhut gezeten, en hij vond het voor die avond welletjes. Er was evenwel een probleem. Het wijfje bleef maar op haar nest zitten. Wat te doen? Van Binsbergen besloot het wijfje te storen. Als afweer zette ze haar veren uit. Ze deed meer. Haar hals schoot uit. Van Binsbergen voelde haar 'dolksnavel' in z'n huid priemen. Hij pakte een zakdoek en hield die voor z'n gezicht. Aldus slaagde hij erin haar even te strelen, „een wonderlijke gewaarwording”. Nee, daar zal geen woord Latijn aan te pas gekomen zijn. Foto's die Van Binsbergen zelf heeft genomen, getuigen ervan. Ze tonen hem met het wijfje op nog geen meter afstand. Ze had zeven eieren, waarvan er vijf zijn uitgekomen. Zeker, ook toen al was het woudaapje een zeldzame soort.

TOCH AARDIG VAN het woudaapje om Zuidoost-Brabant in groten getale - ongeveer de helft van de Nederlandse populatie - te blijven bezoeken.

Het Brabantse tintje van de nachtzwaluw

HET IS aansprekende informatie die de tentoonstelling *Vogels in de Kempen* in het streekmuseum De Acht Zaligheden in Eersel geeft. Het gaat om een beeld van de vogelstand in landschapstypen als beekdalen, heide en stuifzanden, moeras, agrarisch land en bos, uit verleden, heden en toekomst, dus over soorten als ortolaan, korchoen, huiszwaluw, ijsvogel, zwarte stern, blauwborst, klap-ekster en nachtzwaluw. De expositie, samengesteld door de vogelwerkgroep De Kempen, duurt nog tot 23 juni. Gauw nog even kijken, en dan de natuur in, bijvoorbeeld om naar de nachtzwaluw te luisteren.

DE NACHTZWALUW heeft een behoorlijk Brabants tintje. Van de landelijke populatie, die nog maar ongeveer vijfhonderd paren telt, broedt een substantieel deel in dit gewest, gebonden

aan hei en naaldbos als hij is. Ook de Veluwe vormt een belangrijk bastion. Nee, de vroegere naam van nachtzwaluw, *geitenmelker*, heeft niets met keuterboertjes of zo te

STAPPEN IN DE NATUUR

Door Bert van Polen

maken. Aristoteles gaf hem die naam al, en wel omdat nachtzwaluw aan de tepels van geiten zou zuigen.

Hoe dan ook, hij is een opmerkelijke verschijning, nachtzwaluw. Hij komt pas tot leven in de avondschemering, wanneer zelfs de onvermoeibare roodborst het voor gezien houdt.

Dan laat hij z'n geratel, of gesnor, horen, een typisch geluid. Om Jacq. P. Thijsse te citeren: „'t Is eigenlijk weinig anders dan de letter r" - mooi gezegd. Anders gezegd, het geratel van nachtzwaluw klinkt als *errrr errrr errrr errrr*. Monotoon, ja. Nachtzwaluw kan het lang volhouden. In een mooie zomernacht kan hij er eindeloze lappen van spinnen. Ook anderszins is nachtzwaluw een opmerkelijke verschijning. Hij doet aan mimeese, een vorm van mimicry. Hij vertrouwt op zijn schutkleuren. Hoe? Hij gaat niet gewoon op de tak van een boom zitten, nee, hij *ligt* vaak in de lengte van een tak. Bij onraad drukt hij zich plat, met gladgestreken veren. Hij sluit z'n grote ogen nagenoeg. Hij doet alsof hij er even niet is. Hij wekt de indruk dat hij een onderdeel van de tak is. Grappig, ja.

En dan die bek van hem - ook al zo opmerkelijk. Nachtzwaluw kan z'n bek zonder moeite zowel horizontaal als verticaal open doen. Daar zit natuurlijk wat achter. Een slokdarm, ja. Die grote bek helpt nachtzwaluw bij het vangen van insecten, het liefst grote kevers, als Mei- of Junikevers. Borstelveertjes rond de bek dienen een mogelijke ontsnapping te voorkomen. Ach, de grote bek van een nachtzwaluw is een schrikwekkend vooruitzicht voor een insect.

Nu, daar doemt een probleem op. In de laatste decennia is het viëgverkeer van insecten ingezakt, misschien een kwestie van luchtverontreiniging. Ja, dat speelt nachtzwaluw lelijk parten.

Hij kent meer problemen. Neem de recreatie. Doordat hij vaak vlak langs paden nestelt,

Woensdag 20 april 1994 - Pag. 23

E. J. Biologen vragen hulp voor weidevogels

De afdeling Milieubiologie van de Rijksuniversiteit van Leiden vindt dat de Tweede Kamer actie moet ondernemen om de weidevogel in Nederland voor de ondergang te behoeden.

Boeren in de veenweide- en kleigebieden mogen dit jaar hun ouderwetse gierton niet meer gebruiken. Tijdens het uitrijden komt daarbij te veel ammoniak vrij. Om die reden moeten ze de mest rechtstreeks injecteren in de bodem. Dat gebeurt met zware apparatuur, die elke vijftien centimeter een gleuf in de bodem snijdt waarin de mest wordt gespoten.

Het probleem is dat de apparatuur te zwaar is voor de drassige graslanden in de veenweiden en kleigebieden. De machines kunnen daardoor pas laat in het voorjaar het land op, zodra de grond wat droger is geworden. Weidevogels zoals grutto's en Kieviten zijn daar de dupe van, omdat zij dan juist aan het broeden zijn.

De milieubiologen van de Leidse universiteit vinden daarom dat er lichte apparatuur moet worden ontwikkeld zodat er al in maart kan worden uitgereden. Op dat moment zijn de weidevogels nog niet aan het broeden. Deze apparatuur is momenteel nog niet voorhanden.

gewoon op de grond, eigenlijk een beetje slordig, raakt hij gemakkelijk verstoord. Een aansprekend voorbeeld. Nachtzwaluw heeft de Loonse- en Dru-nense Duinen, die recreatieve zandbak, ontvolkt.

Een derde probleem ligt bij de veranderde begroeiing, zowel in het bos als op de heide, als gevolg van de overmaat aan stikstof in de lucht. Nachtzwaluw mint open terrein in het bos, op schrale grond. Kapvlaktes in jonge produktiebossen van grove den zijn essentieel. De overgang van het bos naar heide met stuifzand moet er, als het even kan, ouderwets uit zien. Het zal niet verbazen dat er ook in Afrika problemen zijn. Zo wordt nachtzwaluw in z'n overwinteringsgebied - globaal van Tanzania tot Natal - graag gegeten. In een land als Zambia wordt hij daartoe wel per auto

● Nachtzwaluw

Foto: Hans Fiolet/Foto Natura

vervolgd. Het schijnt een koud kunstje te zijn. Nachtzwaluw laat zich gemakkelijk 'vangen'

in het licht van koplampen; hij wordt overreden. Overigens is de grootte van het Afrikaanse aandeel in de achteruitgang van nachtzwaluw in West-Europa onduidelijk.

In het Leenderbos blijft nachtzwaluw de laatste jaren behoorlijk op peil. Vorig jaar zijn er 22 territoria vastgesteld, aan de hand van zangposten. Op de aangrenzende Groote Heide zijn toen vijf territoria geregistreerd. Andere Zuidoost-Brabantse natuurgebieden waar nachtzwaluw zich nog laat horen zijn de Oirschotse Heide, de Cartierheide, de boswachterij Hapert, het landgoed de Stippelberg, het landgoed de Utrecht.

LATEN WE IETS afspreken. Laten we zorgen dat nachtzwaluw z'n grote bek kan blijven opzetten. Nachtzwaluw hoort niet thuis in een museum.

E. J.
15 juni '94

Remier Major besnermt moordenaar

De huisdieren van regeringsleiders krijgen steeds meer publiciteit. Meestal om het schattigheidsgehalte van de harde staatsman te verhogen. De brave Britse premier blijkt nu een massamoordenaar te koesteren.

Begin deze maand werd bekend dat zijn kat Humphrey vier jonge roodborsten had aangevalst. Hun ontzielde lichamen lagen in hun nest, vlakbij de ambtswoning Downing Street 10. Op de televisie ontkende Major direct. Hij is zeer on-

VK 13-1-84

(Van een onzer verslaggevers)

EINDHOVEN - Als ze uit zichzelf al niet van het dak afvielen, konden ze er altijd nog afgeschoten worden. Want dat mocht tot nu toe. Maar aan het vogelvrije bestaan van de huismussen, die in aantal afnemen, komt spoedig een einde.

De huismus wordt evenals onder anderen de spreeuw, de goudvink, de zanglijster en 32 ganze- en eendesoorten door nieuwe regels van het ministerie van Landbouw en Natuurbeheer in bescherming genomen. Handel in deze vogels is voortaan verboden en alleen gekweekte exemplaren mogen nog aan huis gehouden worden.

Nieuwe regelgeving beschermt meer vogelsoorten en

De huismus niet

„De kogel is eindelijk door de kerk”, is de eerste reactie van Peter Franssen op de jongste Haagse richtlijnen. De Eindhovense voorzitter van de vereniging van ± 700 cultuurvogelhouders (BEC) heeft er lang op moeten wachten. Niet zo zeer de voor huismus en spreeuw aangebroken 'vredestijd' verheugt hem, maar veel meer de wettelijke garantie voor fokkers om legaal diverse vogelsoorten in de kooi te kunnen houden.

Dit is jarenlang het strijdpur geweest tussen enerzijds de vogelhouders en anderzijds de overheid gesteund door organisaties die vinden dat vogels in de vrije natuur en niet in een kooi thuishoren.

Geregistreerd

De lijst met kooivogelnamen nu aanmerkelijk langer geworden en aangepast aan de lijst zoals de ons omringende lande die hanteren. De Tweede Ka-

legaliseert fokkerij

langer vogelvrij

mer heeft wel bepaald dat elke gekooide vogel vanaf 1 maart volgend jaar officieel geregistreerd moet zijn.

Een ringetje om de poot moet het onderscheid aangeven tussen de legale - gefokte - kooivogel en de illegale, die door de liefhebber uit de natuur weggevangen is. „We kunnen in feite straks zonder problemen met een goudvink in een kooitje voor het politiebureau gaan lopen als het beestje maar een

ringetje draagt”, zegt de heer Franssen.

Diens organisatie krijgt een belangrijke rol bij de uitvoering van de nieuwe regels en de controle erop. De bonden van vogelhouders, waarbinnen het BEC een van de grootsten is, worden gemachtigd om de ringetjes op aanvraag te verstrekken. Voor de overbruggingsperiode tot 1 maart moeten de vogelhouders eenmalige breukringetjes gaan gebruiken. Die

moeten ze voor 1 november aangevraagd hebben.

Worden bij een vogelhouder na 1 maart volgend jaar nog vogels zonder ring aangetroffen, dan riskeert deze een boete van 10.000 gulden of drie maanden hechtenis. Nu is die straf nog 300 gulden. De zwaardere sanctie geldt tevens voor het doodschieten van mussen of spreeuwen, hetgeen voortaan als een overtreding wordt aangemerkt.

Het ministerie zal de richtlijnen via de media nog ruimschoots onder de aandacht brengen om zo het overgrote deel van de vogelhouders, dat niet georganiseerd is, te bereiken.

Ring gaat Europese volièrevogel legaliseren

Van onze verslaggever

AMSTERDAM

Tienduizenden mensen die voor hun plezier vogels houden in een volière in hun tuin, staan voor een stevig karwei. Vanaf 1 maart volgend jaar moeten alle Europese vogels in volières zijn voorzien van een geregistreerde pootring. Alle ongeringde vogels zijn vanaf die datum illegaal en kunnen in beslag worden genomen. Dat is het gevolg van een maatregel die het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) vrijdag heeft bekendgemaakt.

De maatregel is vooral bedoeld om wilde vogels beter te beschermen tegen stroperij. Zij geldt alleen voor Europese vogels en niet voor exoten als kanaries, parkieten en zebrevinken.

De organisaties van vogelliefhebbers hebben positief op de maatregel gereageerd. „Nu kan er eindelijk worden opgetreden tegen een mala-

fide handelaar die duizend putters in de aanbieding heeft”, zegt voorzitter P. Franssen van de vereniging BEC, Belangenbehartiging Europese Cultuurvogels. Bij deze vereniging zijn volgens Franssen duizend mensen aangesloten.

Alle jonge vogels moeten voortaan meteen geringd worden met een ring van voorgeschreven afmetingen. Dat betekent dat een volwassen vogel die nu in het wild gevangen is, niet meer op de goede manier geringd kan worden en dus als illegaal herkenbaar is. Voor volwassen vogels die nu in volières zitten, geldt een overgangsregeling met zogeheten breekringen.

De boete voor het in bezit hebben van illegale vogels gaat fors omhoog. Tot nu toe was het maximum driehonderd gulden. Dat wordt tienduizend gulden of drie maanden hechtenis.

Tegelijk wordt het aantal Europese vogels dat in volières mag worden gehouden, uitgebreid. Tot

nu toe waren zeven soorten toegestaan: merel, vink, putter, sijs, kneu, groenling en geelgors. Daar komen zes soorten bij: goudvink, barmsijs, ringmus, zanglijster, spreeuw en huismus. De volièrehouders zijn vooral blij met het legaliseren van de goudvink.

De Vereniging Vogelbescherming, die opkomt voor wilde vogels, is hier minder over te spreken. „We zijn blij met de ringplicht, want dat kan een doeltreffend middel zijn tegen stroperij”, aldus E. Wanders. „Maar we hadden liever gezien dat het aantal in volières toegestane soorten pas later was uitgebreid. Het systeem moet zijn waarde nog bewijzen.”

Volgens Wanders is alles afhankelijk van de controle op de maatregel. „Het toelaten van de zeven nieuwe soorten is in feite het witwassen van illegale toestanden. Als er geen controle is, zitten we over tien jaar weer met hetzelfde probleem.” Vooral goudvinken werden

op grote schaal illegaal gehouden. Er zijn schattingen geweest van dertigduizend goudvinken in volières.

Verreweg de meeste vogelhouders zijn niet bij een vereniging aangesloten. De grootste vereniging, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, telt veertigduizend leden, de Algemene Nederlandse Bond van Vogelhouders vijfduizend.

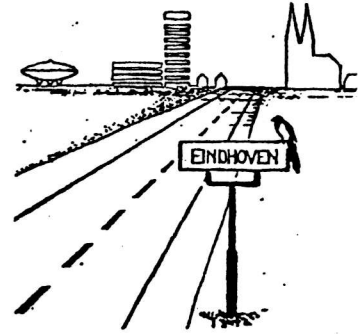
Veel vogelliefhebbers van deze verenigingen hebben zich toegelegd op exotische vogels. Deze verenigingen en de BEC werken al lang met een registratiesysteem.

Franssen van de BEC meldt dat de laatste weken zo'n 150 ongeorganiseerde volièrehouders zich bij de BEC hebben aangemeld om ringen te bestellen. Maar er zijn er volgens hem nog vele duizenden. Wie zich niet aanmeldt, wordt vanzelf illegaal, aldus Franssen: „Het kaf wordt van het koren gescheiden.”

E.D 13-1-84

VK 13-1-84

VOGELS VAN DE STAD

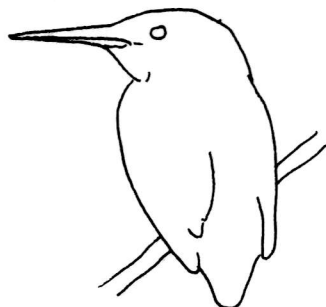
BIJZONDERE WAARNEMINGEN in EINDHOVEN en omgeving: JUNI 1993 tot en met MAART 1994

DATUM	AANTAL	SOORT	PLAATS; BIJZONDERHEDEN	WAARNEMER
juni '93	8-12	Patrijs	DAF-terrein/Zwaaikom, Geldropseweg	BS
juni '93	1	Sijs	Stratumseind/Dommel; zingend	HH
18-09	1	Gierzwaluw	Bussele	WV
08-10	20	Patrijs	Nat. Lab. Philips	HM
22-10	1	Zwarte Roodstaart	Flat Urkhovenseweg	WV
27-11	1	Tjiftjaf	Bussele, tuin	WV
17-01-94	1	Kuifleeuwerik	St. Josephziekenhuis, Veldhoven	WV
29-01	3	IJsvogel	Visplas Ekkersweijer	PB,WV
02-02	1	Groene Specht	St. Josephburg, Geldropseweg	WV
07-02	17	Patrijs	Aanschotse Beemden	WV
07-02	1	Aalscholver	Karpendonkse Plas	WV
23-03	5	Ringmus	Namenlaan/Tempellaan; aan vetbollen	WV
23-03	1	Braamsluiper	TU-terrein	WV
23-03	2 paar	Ringmus	TU-terrein, NO-zijde	WV
26-03	2 man	Beflijster	Gennep; foeragerend	WV

Afkortingen van de waarnemers: PB - Peer Busink, HH - Henk Hendriks, HM - Henk Munsters, BS - Ben Schrijvers, WV - Willem Veenhuizen.

Met dank aan iedereen die waarnemingen heeft ingezonden.

Willem Veenhuizen

NESTKASTEN KONINGSHOF IN 1994.

Op 5 maart hebben we de voorjaarsronde gehouden waarbij alle nestkasten zijn schoongemaakt, hersteld of nieuw opgehangen. Om het aantal nestkasten op peil te houden moesten er wat meer nieuwe opgehangen worden. Via Harry de Louweren kon ik een stuk of 15 gebruikte maar nog zeer goede kasten ophalen van de tennisclub in Riethoven. Ze hebben nu een goede bestemming gekregen.

In totaal hebben we 18 nieuwe kasten opgehangen waaronder 6 grotere, geschikt voor Spreeuw, Kauw of Holenduif. Daarmee kwam het totaal op 95 kasten, nog niet erg veel maar toch net iets meer dan in 1993. Mensen die nog geschikt hout weten blijven welkom. Nog beter is het natuurlijk om dat hout meteen maar tot nestkast te verwerken.

De controles tijdens het broedseizoen zijn gehouden op 3 en 24 mei en op

14 juni. Daarbij werden op een avond steeds alle nestkasten gecontroleerd. In tabel 1 staan de resultaten van die controles samengevat. De broedsels zijn opgesplitst in eerste en tweede broedsels. Als eerste broedsels zijn beschouwd alle broedsels die bij de eerste of tweede controle vastgesteld werden. Nieuwe broedsels tijdens de derde controle worden als tweede broedsel beschouwd. Nieuwe broedsels in een kastje waar al een nestje is uitgevlogen, worden steeds als tweede broedsel beschouwd.

Net als vorig jaar broedden er weer acht soorten vogels in de nestkasten. Daarbij was een soort die toen niet aanwezig was nl. de Zwarte Mees, en de Torenvalk ontbrak dit jaar weer.

De Bosuil zat nog op 3 eieren op 5 maart maar een ei stond al op uitkomen: het was al aangepikt. Dat hebben we even mooi kunnen bekijken. Later, op 31 maart,

Tabel 1: Resultaten van de nestkastencontroles op Koningshof te Veldhoven in 1994.

<i>Soort</i>	<i>Eerste broedsel</i>	<i>Tweede broedsel</i>	<i>Totaal</i>
Koolmees	39	9	48
Pimpelmees	11	1	12
Kuifmees	1	1	2
Zwarte Mees	-	1	1
Bonte Vliegenvanger	1	-	1
Holenduif	5	1	6
Kauw	4	-	4
Bosuil	1	-	1
			+ ---
		Totaal aantal broedsels	75
		Eekhoornnest	1
		Niet gebruikte kasten	26
			+ ---
			102
		Twee keer gebruikte kasten	6
		Drie keer gebruikte kast	1
			- ---
		Totaal aantal kasten	95

heb ik de drie jongen kunnen ringen.

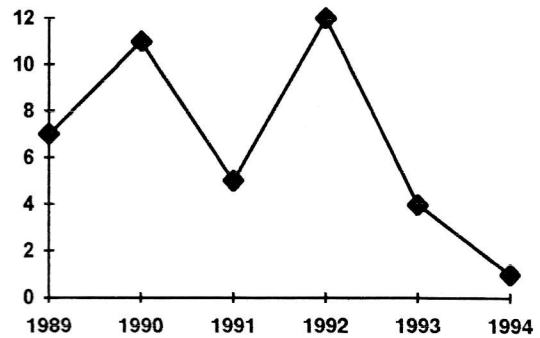
De Koolmees zat met 39 eerste broedsels wat lager dan voorgaande jaren maar lag toch nog op het niveau van de laatste 12 jaar. Het aantal tweede broedsels brengt het totaal aantal nog iets hoger dan dat van vorig jaar.

Ook het aantal Pimpelmezen lag lager dan vorig jaar. Met 11 eerste broedsels ligt het weer op het niveau van de twee jaren daarvoor. De 20 broedsels van vorig jaar lijkt daarmee een uitschieter geweest

De Kuifmees broedde net als vorig jaar weer in een kastje en nu zelfs twee keer. Blijkbaar beviel het wel in een nestkast. Deze soort begint wat vroeger met broeden dan Koolmees of Pimpelmees. Net als vorig jaar hadden ze bij de eerste controle al halfwas jongen terwijl de andere soorten toen voor het merendeel nog eieren hadden.

De Zwarte Mees kwam ook weer eens in een nestkast tot broeden na twee jaar afwezigheid. Het was wel een tweede broedsel want de eerste eieren zijn na 24 mei gelegd.

Het is duidelijk dat de grotere aantallen van Kauw en Holenduif een gevolg is van het gestegen aanbod van grote kasten. Overigens zijn die broedsels lang niet allemaal succesvol. Aan de veerresten te zien, worden nogal wat Holenduiven in de nestkast overmeesterd door een predator, mogelijk de Bosuil. Ook van de Kauwen was er hoogstens één broedsel succesvol.

Met de Bonte Vliegenvanger lijkt het helemaal de verkeerde kant uit te gaan. Vorig jaar was de soort met 4 broedsels al magertjes vertegenwoordigd vergeleken met het jaar ervoor. Maar dit jaar konden we nog maar 1 broedgeval van deze trekvogel vaststellen. Zoals bovenstaand grafiekje laat zien is de stand in twee jaar tijd van een maximum van 12 naar 1 teruggevallen. En dat terwijl hij tot en met 1992 eigenlijk nog steeds in de lift zat. Wat de oorzaak hiervoor kan zijn is niet duidelijk

Tenslotte wil ik iedereen bedanken die meegeholpen heeft bij controles of schoonmaak. Het blijft altijd verrassend om te zien hoe de broedvogelbevolking zich ontwikkelt. Degenen die ook wel eens mee willen gaan om vogels en hun eieren van dichtbij te zien, raad ik aan om goed op de aankondigingen te letten op vergaderingen en in convo's.

Jan Wouters

VOOR U GELEZEN

In BTO-News van mei-juni 1994 staat een artikel over de stand van de Grauwe Gors. Deze soort is de laatste jaren sterk achteruitgegaan. Deze achteruitgang maakt deel uit van de algehele achteruitgang van vogels in de landbouwgebieden in Groot-Brittannië. Zo is van de Veldleeuwewerk de laatste twintig jaar twee miljoen paar verdwenen uit het boerenland.

De stand van de Grauwe Gors wordt geschat op 20.000 territoria. In 1973 moeten dat er nog 80.000 geweest zijn, een achteruitgang van 75%. Als oorzaken kunnen genoemd worden het toegenomen gebruik van pesticiden, vermindering van het areaal gerst, toenemende specialisatie per regio en de overgang van zomer- op wintergraan. Door deze laatste verandering verdwijnt het favoriete winterhabitat nl. kruidenrijke stoppelvelden.

In de zomer van 1993 werd er een steekproefsgewijze inventarisatie gehouden, om te weten te komen hoeveel territoria van Grauwe Gorzen er zijn in Groot-Brittannië, waar de grootste concentraties voorkomen, wat hun favoriete biotoop is en of er veranderingen in dat biotoop zijn opgetreden waarmee de aantalsdaling van de Grauwe Gors is te verklaren. Daarvoor werden 1300 willekeurig gekozen blokken van 2x2 km. op de soort onderzocht. De blokken werden wel gekozen in gebieden waar, bij voorafgaande atlasprojecten, Grauwe Gorzen waren vastgesteld.

Door te werken met een statistisch verantwoorde steekproef kon nu de populatiegrootte vrij goed berekend worden. De naar schatting 20.000 territoria grote populatie was flink kleiner dan wat op grond van andere tellingen werd gedacht. Op grond van de tellingen in de Common Bird Census verwachtte men maximaal 160.000 territoria; wel een verschil.

Het overgrote deel van de populatie werd gevonden in het oostelijke deel van Engeland met de grootste dichtheid in

Yorkshire en Humberside. In gebieden met veel akkerbouw was de populatie groter dan in gebieden met overwegend grasland. Het bleek dat in blokken zonder Grauwe Gorzen hoofdzakelijk grasland voorkwam terwijl in bezette blokken meer akkerbouw werd gepleegd, en dan niet alleen verbouw van granen maar alle soorten akkerbouw.

De achteruitgang van de Grauwe Gors was in de twintig jaar tussen de eerste en de tweede atlasperiode (1968-'72 en 1988-'91) vooral in graslandgebieden groot. Toch nam in die twintig jaar het akkerbouw areaal in die gebieden wel toe. De afname lijkt dus niet een gevolg van de veranderingen in de akkerbouw of graanteelt.

Een mogelijke oorzaak is wel de afname van winterstoppelvelden of de steeds vroegere oogst van de wintergranen of het gebruik van pesticiden. Nader onderzoek naar de produktie van jongen in de verschillende gebieden moet hier meer duidelijkheid in brengen.

In hetzelfde nummer staat een vervolg op het verhaal over de samenstelling van het nest van Staartmezen (zie de Blauwe Klauwier jrg.19 nr.4). De auteur heeft weer wat meer nesten uitgeplozen en bekeken. Het fundament van een nest bestaat uit een laag mos die met een groot aantal spinnecocons aanelkaar is gekleefd. De buitenkant van het nest is bedekt met ongeveer 3000 stukjes korstmos, en de binnenkant is gestoffeerd met zo'n 1500 veren, hoewel het record staat op 2680 veren.

De gebruikte korstmosstukjes zijn meestal van het geslacht *Parmelia* of *Physcia*. De functie ervan is zeker niet om het nest op zijn omgeving te laten lijken, want nesten zitten vaak aan takken zonder korstmos. Waarschijnlijk dient het om het nest lichter van kleur te maken waardoor het minder opvalt. Daarmee is ook het gebruik van ander lichtgekleurd materiaal te verklaren. Zo worden ook vaak spinselco-

cons, (krante)papier en piepschuimbolletjes gebruikt. Op 20% van de in 1992 uitgeplozen nesten zat door mensen gemaakt materiaal en van die uit 1993 zelfs op 43%.

Uit studie van nesten van de Bush-tit, een Noordamerikaanse soort die verwant is aan de Staartmees, blijkt dat ook daar vaak papier wordt gebruikt. Zelfs in een nest wat in 1892 is verzameld, dus meer dan 100 jaar geleden, werd al papier gevonden.

Voor de voering van het nest gebruikt de Staartmees veren van allerlei soorten vogels. Maar in één nest zitten meestal veren van niet meer dan drie of vier verschillende soorten. Dat kun je verwachten als ze verzameld worden op plukplaatzen van roofvogels. Maar ook andere bronnen van veren lijken te worden gebruikt. Zo werden Staartmezen waargenomen die aan de waterkant veren van eenden verzamelden. In één nest werd veel eendedons gevonden, mogelijk gestolen uit een eendenest.

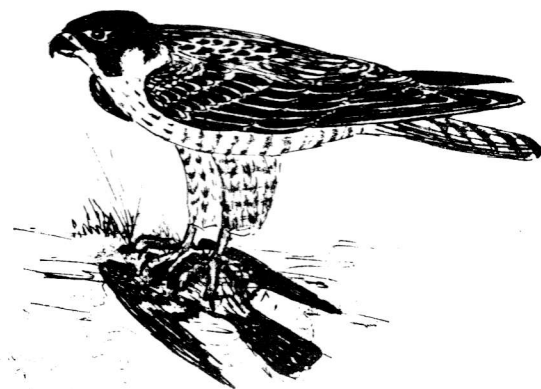
Na al dit gepluis kan de vraag gesteld worden in hoeverre de beschikbaarheid van nestmateriaal bepalend is voor de plaats van het nest van Staartmezen. Dat zou experimenteel moeten worden onderzocht.

Ook staat er nog een kort stukje in over het aanbrengen van nestkasten voor Slechtvalken op koeltorens. Op het idee gebracht door de aanwezigheid van overwinterende Slechtvalken op koeltorens in Derbyshire, heeft men een nestkast van roestvrij staal aan de favoriete toren bevestigd in april '92. In 1993 hebben de valken de kast gebruikt en vlogen 2 jongen uit.

Naar aanleiding van de publiciteit rond dit broedgeval, werd vanuit meerdere industriegebieden belangstelling getoond. Met als resultaat dat er al zeker twee kasten zijn geplaatst op nieuwe locaties.

Aangezien zulke koeltorens op goed bewaakte terreinen staan, zitten de broedende Slechtvalken er veilig voor verstoring.

Jan Wouters

VOGELVARIA

NACHTZWALUWEN IN DE BOSWACHTERIJ DE KEMPEN

Boswachterij de Kempen maakt deel uit van een ca. 8000 ha. groot landschappelijk zeer waardevol gebied langs de Nederlands-Belgische grens. Het bestaat uit bossen en open natuurgebieden, afgewisseld met grotere en kleinere landbouwenclaves. De boswachterij bestaat grotendeels uit ontginningsbos met voornamelijk naaldhoutsoorten. Verder hoort de Hapertse Heide erbij evenals de Goorloop, een moerasbos met gagelstruwelen.

Samen met Marco Bakermans en Hans Hermans heb ik het deel van de boswachterij ten noorden van de Postelseweg gedeeltelijk op Nachtzwaluwen onderzocht. Geschikte gebieden zoals de Hapertse Heide en de Goorloop, evenals kaalslagen en jonge aanplant werden eenmaal bezocht. Daarbij is het centrale en zuidoostelijk gedeelte buiten de inventarisatie gebleven.

De inventarisatie leverde 4 tot 5 territoria op. Daarvan lagen er 2 of 3 op of bij de Hapertse Heide en 2 in de Goorloop. Uiteraard zijn deze aantallen maar een indicatie, omdat ze maar een keer zijn vastgesteld.

TONNY VAN DER VLEUTEN

VERRE TERUGMELDING VAN EEN MEREL

Meestal denken we dat onze stads- en dorpsmerels standvogels zijn, die zomer en winter in het zelfde tuintje of parkje leven. Voor het overgrote merendeel geldt dat ook. Uit terugmeldingen van de door mij in Reusel geringde Merels komt dat beeld ook naar voren. Vaak worden ze op minder dan 1 km van de ringplaats teruggemeld, dikwijls doodgereden.

Toch zijn doortrekkers er ook niet vies van om even in een dorp of stad aan te leggen, zeker als er wat te eten is in de vorm van bessen. Zo in september en oktober kunnen er in een stadspark groepen Merels aan de bessen zitten, die daags daarop alweer verdwenen zijn. Zo'n in september geringde Merel wordt dan ook nog wel eens teruggemeld uit Frankrijk of Engeland.

Maar ook onze eigen dorpsmerels kunnen ver wegtrekken. Zo kreeg ik onlangs een terugmelding van een Merel die ik op 27 augustus 1993 had geringd in Reusel als een eerstejaars man. Dat was waarschijnlijk nog geen doortrekker gezien de ringdatum. Deze keer kwam de terugmelding niet uit Engeland of Frankrijk maar uit Spanje. Op 24 oktober 1993 werd die Merel aan de Spaanse noordkust gevangen. Toch ruim 1000 km. van de Kempen.

JAN WOUTERS

TOENAME VAN GIERZWALUWEN IN REUSEL

Vaak lees of hoor je dat het niet zo goed gaat met de Gierzwaluw in Nederland. In veel steden en dorpen neemt de nestgelegenheid af door renovaties en stadsvernieuwing. Er worden dan acties ondernomen om die nestgelegenheid te behouden met behulp van Gierzwaluw-dakpannen of neststenen.

Toch denk ik dat we niet al te pessimistisch moeten zijn over de mogelijkheden van de Gierzwaluwen in ons land. Ze zijn niet voor een (afgesloten) gat te vangen. Ze zoeken, en vinden, weer nieuwe mogelijkheden. Een nieuwbouwwijk blijft niet nieuw, dat worden vanzelf weer oude huizen, het kost alleen wat tijd. Natuurlijk is een pas gebouwd huis goed dichtgemaakt, maar na een aantal jaren begint de slijtage toe te slaan. Er ontstaan her en der kieren, er springen dakpannen kapot, loodslabben waaien los en zo voort. Dat levert dan weer nestgelegenheid voor de Gierzwaluwen op. Als je bedenkt hoeveel nieuwbouwwijken er in Nederland staan te verouderen, dan ziet het er voor de Gierzwaluw juist heel goed uit.

Iets dergelijks is in Reusel te zien. Zo'n 15 jaar geleden kwam de Gierzwaluw er wel voor maar toch maar schaars. Je zag er nooit tien bij elkaar. (Er stonden ook maar weinig oude huizen.) Langzaam zijn die aantallen toegenomen en deze zomer was er geregeld een groep van twintig tot dertig stuks te zien en te horen. Ze hebben eerst broedgelegenheid gevonden in huizen uit de jaren '50. Daarna zijn ze de grote nieuwbouwwijk uit de jaren '60 gaan koloniseren. Daar is de slijtage aan de huizen ondertussen blijkbaar groot genoeg geworden om er te kunnen broeden.

En nu zijn ze begonnen aan de huizen uit de jaren '70. Begin juli kwamen er omstreeks het middaguur enkele Gierzwaluwen rond ons huis (bouwjaar 1976) cirkelen. Een ging er zelfs even aan de muur hangen om de zaak eens goed in ogenschouw te nemen. Ik heb dit gedrag op twee dagen gezien. Misschien dat ze volgend jaar komen broeden.

JAN WOUTERS

WIST U DAT . . .

- De tentoonstelling "Vogels in de Kempen" is verhuisd.
- Hij namelijk van een boerderij naar een kasteel is gegaan.
- Dit kasteel te vinden is in Haaren.
- Daar het hoofdkantoor van Brabants Landschap is gevestigd.
- De tentoonstelling staat te pronken in Kasteel Nemelaer van 17 tot en met 25 september.
- Dan de jaarlijkse week van het landschap wordt gehouden.
- Deze week zo ongeveer twee weken duurt.
- Het thema van deze week is *Vogels in de Vlucht*.
- Brabants Landschap de tentoonstelling al had besteld voor ze er iets van gezien hadden.
- Men hieruit kan afleiden hoe groot het vertrouwen in onze Vogelwerkgroep is.
- Er ene kontente mens is die daar anders over denkt.
- Iemand die het ten alle tijden beter weet dan anderen wel kontent moet zijn.
- De najaarstrek alweer in volle gang is.
- Er om de 14 dagen op zaterdag geteld wordt op de Strabrecht.
- We dan zitten aan de Mierlobaan ± 300 m. vanaf de Schaapskooi.
- Als je dit leest het nog een week duurt voor we naar Madame Edwige gaan.
- Ik hier natuurlijk Cap Gris Nez bedoel.
- Er misschien nog plaats is, bellen naar Harold 04970-16043.
- De feestcommissie dit jaar geen jaarvergadering organiseert.
- Het vele werk in geen verhouding staat tot de belangstelling.
- De feestcommissie wel een weekend organiseert in maart of april.
- Dit gehouden wordt in kampeerboerderij 'de Kievit' op landgoed 'de Utrecht'.
- Het thema zou kunnen zijn 'we veranderen geen dingen, alleen maar dansen en springen'.
- Nadere informatie volgt.
- De najaarstrek is als spek voor iedere vogelgek.

Hou doe,

PIET

VOGELREVALIDATIE-CENTRA IN DE KEMPEN :

J. F. Mollen
Vinklaan 5
5561 TL Riethoven
04970-4025.

L.J.Th.M. Smulders
Korfvlechterwei 4
5551 SW Valkenswaard
04902-12196.

ADRESSEN BESTUURSLEDEN :

Voorzitter: Peer Busink
Beekersberg 5
5066 CT Moergestel. 04243-3699.

Secretaris: Jan Kolsters
Van Nuenenstraat 96
5503 CL Veldhoven. 040-538248.

Penningmeester: Huub Knubben
Sansovinostraat 24
5624 JX Eindhoven. 040-460363.

Biologisch
secretariaat: Hans Hermans
Provincialeweg 138
5503 HK Veldhoven. 040-547152.

Algemeen lid: Pieter Wouters
Lensheuvel 37
5541 BA Reusel. 04976-43049.

en Albert Vrijaldenhoven
Broekweg 25
5503 GA Veldhoven 040-537251.

INHOUD: jaargang 20 no. 3 (1994)

Pierre van der Wielen en Bram Aarts	Bijzondere vogelwaarnemingen in de Kempen in 1991.	1
Harrie de Louweren	Geboorteaangifte.	19
Huub Knubben	Knipselkrant.	20
Willem Veenhuizen	Bijzondere waarnemingen in Eindhoven en omgeving: juni 1993 tot en met maart 1994.	25
Jan Wouters	Nestkasten Koningshof in 1994.	26
Jan Wouters	Voor U gelezen.	28
VOGELVARIA		
Tonny van der Vleuten	Nachtzwaluwen in de Boswachterij de Kempen.	30
Jan Wouters	Verre terugmelding van een Merel.	30
Jan Wouters	Toename van Gierzwaluwen in Reusel.	31
Piet van Happen	Wist U dat...	32

Tekeningen: M. Bakermans
J. van Dooren
F. Geven
T. Heijnen
L. Peeters
D. Rees
P. van der Wielen
I. Willis